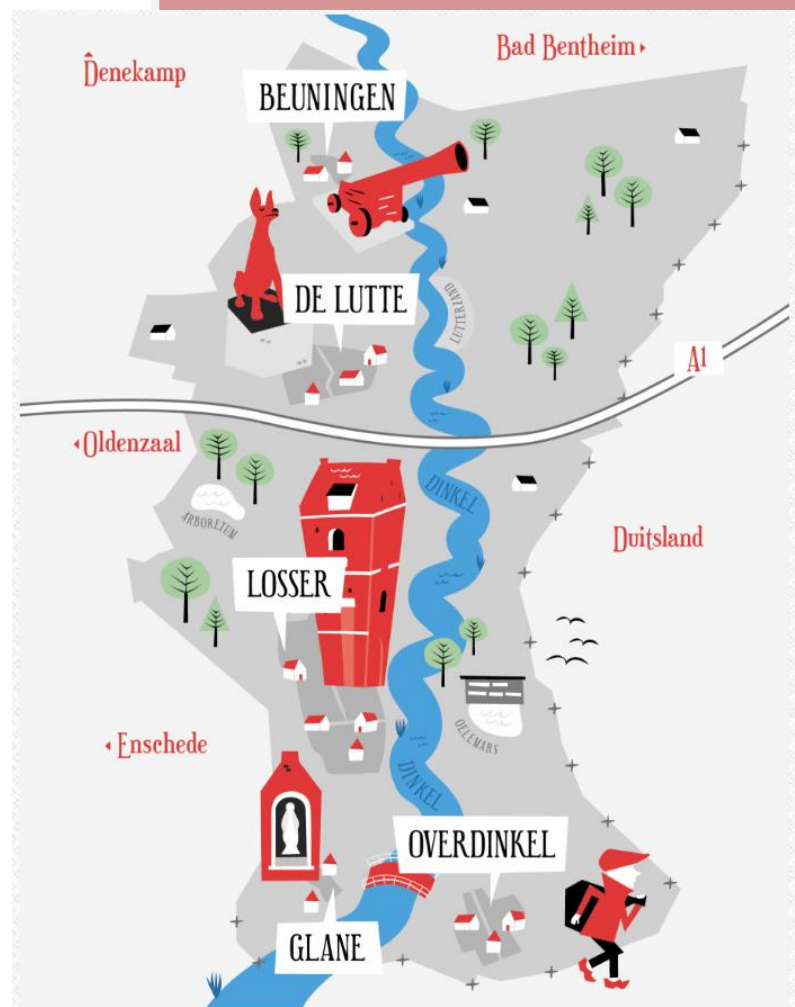

Gemeente Losser

Voorjaarsnota gemeente Losser

2021-2025

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Financiële samenvatting	6
3. Middelenkader	8
4. Afwijkingen begrotingsuitvoering 2021	11
4.1 Financiële afwijkingen	12
4.2 Inhoudelijke afwijkingen.....	15
5. Continuïteit dienstverlening	17
5.1 Continuïteit dienstverlening - exploitatiebudgetten.....	18
5.2 Continuïteit dienstverlening - investeringen	22
6. Bedrijfsvoering	24
6.1 Bedrijfsvoering exploitatie.....	25
6.2 Bedrijfsvoering-investeringen	29
7. Gehonoreerde prioriteiten	31
7.1 Prioriteiten exploitatie	32
7.2 Gehonoreerde Investerings	41
Bijlage: Uitgangspunten Voorjaarsnota 2021	48

1. Inleiding

Voor u ligt de Voorjaarsnota 2021 t/m 2025 van de gemeente Losser. De Voorjaarsnota beschrijft de financiële en beleidsmatige afwijkingen in het begrotingsjaar 2021, stelt de budgettaire kaders voor de Programmabegroting 2022 en benoemt meerjarig de financiële doorvertaling van beleidsmatige prioriteiten.

In dit eerste hoofdstuk schetsen we een aantal belangrijke ontwikkelingen waar Losser mee te maken krijgt en de beleidsuitdagingen die hieruit voortvloeien. Onder 'Financieel' gaan we kort in op het financieel perspectief en op de voorstellen aan de Raad. Vervolgens benoemen we de planning voor het besluitvormingsproces en de opbouw van deze Voorjaarsnota.

Uitdagingen lokaal beleid

Investeren in de gemeenschap

De leefbaarheid van de dorpskernen komt op termijn onder druk te staan, onder meer door vergrijzing en migratie van jonge inwoners. Ons beleid is erop gericht om de leefbaarheid en de sociale cohesie te stimuleren. Dat doen we onder meer met onze Woonvisie 2021 – 2031 waarmee we kaders bieden voor realisatie van woningen voor gebleken behoefte die aansluit bij de vraag van starters en senioren. Maar ook door verbindingen in onze samenleving via participatie in cultuur en sport te stimuleren via subsidies en faciliteiten. Het is onze overtuiging dat door nu te stimuleren in onze samenleving, wij die aantrekkelijke woongemeente blijven met sprankelende kernen. Een gemeente waarin jeugd zich kan ontwikkelen en eenieder zich veilig voelt. Een gemeente waarin participatie door de samenleving een groot goed is. Wij willen daarom investeren in:

- participatie van de samenleving;
- het ontwikkelen van een toekomstige visie op mobiliteit;
- het aanpakken van de voornaamste veiligheidsvraagstukken;
- het subsidiëren en ondersteunen van het verenigingsleven, in het bijzonder de door corona hard getroffen cultuursector;
- een groene leefomgeving met duurzame bestrijding van eikenprocessierupsen en invasieve soorten.

Werkgeverschap

Ook willen we investeren in onze gemeente als aantrekkelijke werkgever en het flexibeler kunnen werken, niet in de laatste plaats om onze dienstverlening voor onze inwoners zo goed mogelijk aan te bieden.

We hebben de ambitie om te investeren in verschillende specifieke thema's om op deze zaken een extra impuls te geven.

Investeren in de kernen

In de diverse kernen zijn meerdere projecten gestart om te komen tot lokale kulturhuzen en aanpassingen in de fysieke leefomgeving. Zo werken we onder meer in Losser aan de uitvoering van het Parapluplan met investeringen in het centrum, in Glane en Beuningen aan kulturhuzen, in de Lutte aan de herinrichting van het centrum en in Overdinkel aan een gebiedsgerichte aanpak. Bovendien investeren we in alle kernen en het buitengebied in het vervangen van riolering en het wegenonderhoud. Om enkele projecten te versnellen heeft de raad in 2020 extra middelen beschikbaar gesteld. Voor meerdere kernen geldt dat er een vervolg noodzakelijk is op eerdere en actuele investeringen. Zonder uitputtend te willen zijn noemen we hier de centrumontwikkeling in de Lutte, de stedenbouwkundige ontwikkelingen in het centrum van Losser, de doorontwikkeling van de gebiedsgerichte aanpak in Overdinkel, het op te stellen uitvoeringsprogramma op basis van de kwaliteitsimpuls Glane en de gewenste herinrichting van enkele wegen in Beuningen. Bij die fysieke investeringen houden we rekening met de belangen van de direct betrokken inwoners en met klimaatadaptatie.

Vergrijzing en sociaal domein

Het sociaal domein legt een fors beslag op de beschikbare financiële middelen van de gemeente Losser. De zich aandienende vergrijzing en Losser leidt zonder twijfel tot een nog

hogere zorgvraag. Specifiek is daarbij te denken aan de wens van een groter aantal mensen om langer zelfstandig thuis te blijven wonen, de grotere druk bij de mantelzorgers en op de daarmee corresponderende vraag naar gemeentelijke zorg. We willen meer regie krijgen op de zorgkosten, door antwoorden te vinden op de genoemde maatschappelijke ontwikkelingen. Het leren van het uitvoeren van pilots helpt ons daarbij om structurele uitgaven in het sociaal domein te reduceren.

Invloed landelijke ontwikkelingen

Naast de lokale ambities zien we ook landelijke beleidsvoornemens die al dan niet in uitvoering zijn gebracht en welke een directe invloed hebben op onze samenleving.

Doorwerking Klimaatakkoord

De landelijke maatregel die ongetwijfeld eenieder van ons, direct of indirect gaat raken is het Klimaatakkoord. In juni 2019 heeft het kabinet het Klimaatakkoord gepresenteerd. Intentie is om samen met medeoverheden, diverse geledingen uit de samenleving, inwoners en bedrijfsleven, de doelstellingen en maatregelen uit het Klimaatakkoord uit te voeren. Om hier een succes te maken, is het nodig dat de verschillende overheden ambities, besluiten en uitvoering nauw op elkaar afstemmen, in samenwerking met de maatschappij. Hiervoor is nodig dat de rijksoverheid regie neemt en duidelijkheid richting inwoners geeft over de noodzaak van de grootschalige opwekking van duurzame energie. Binnen deze aanpak behouden de decentrale overheden hun eigen afwegingsruimte en kunnen deze eigen en integrale afwegingen maken, die over de verschillende beleidsterreinen heen reiken. De uitvoering van het Klimaatakkoord is volop in ontwikkeling en vraagt in de komende jaren veel aandacht. De concrete financiële effecten voor onze gemeente zijn nog ongewis.

Gevolgen Wet Inburgering 2022

De druk om meer mensen naar werk of maatschappelijke participatie te begeleiden neemt toe. Dit houdt verband met de extra taken op het terrein van begeleiding van mensen met een arbeidshandicap en statushouders. Naar verwachting ontvangen gemeenten vanaf 2022 wel een vergoeding voor de directe kosten van inzet van loonkostensubsidie. De kosten die gemeenten maken om iemand aan werk te helpen en houden, worden niet volledig en structureel vergoed. De nieuwe Wet Inburgering treedt naar verwachting in 2022 in werking, ook die wet betekent een intensivering van de behoefte aan begeleiding naar werk en participatie.

Invoering Omgevingswet

Recentelijk is de invoering van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld. In het bijzonder levert de invoering van het digitale stelsel op dit moment de nodige vertraging op. Met deze wet hebben gemeenten de mogelijkheid om de leefomgeving met meer overzichtelijke regels, in samenhang in te richten. De impact van de Omgevingswet op de samenleving is zowel op korte als op lange termijn. Ondanks het waarschijnlijke uitstel van de wet, vraagt de voorbereiding op de invoering in de komende tijd veel inzet. De eerder door de raad gevormde reserve ten behoeve van de implementatie lijkt vooralsnog voldoende.

Sluitende jaarschrijven

Vorig jaar heeft het college het voornemen uitgesproken om in de Voorjaarsnota 2021 maatregelen te nemen om de jaarschijf 2024 financieel te laten sluiten. Met dit document presenteren wij u een nota waarin de jaarschrijven 2021 t/m 2025 structureel sluitend zijn. Met inachtneming van de exploitatiekosten en investeringen die nodig zijn voor de continuering van onze huidige dienstverlening en een adequate bedrijfsvoering, biedt het financieel perspectief mogelijkheden om aanvullende keuzes te maken in ons gemeentelijk beleid.

Planning Voorjaarsnota

- 10 juni : Aanbieding stukken aan de gemeenteraad
- 22 juni : Oordeelsvormend overleg gemeenteraad
- 6 juli : Besluitvormend overleg gemeenteraad

De vastgestelde Voorjaarsnota 2021 wordt verwerkt in de Programmabegroting 2022.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is een kort financieel resumé van de voorliggende nota opgenomen. Uitgaande van het meerjarenperspectief uit de Programmabegroting 2021 en het geactualiseerde middelenkader, wordt het financieel meerjarenperspectief 2021-2025 geschetst en geeft het het budgettaire effect weer van onze voorstellen aan de gemeenteraad.

In hoofdstuk 3 is het Financieel middelenkader gepresenteerd. Hierin lichten wij het totaaloverzicht van het middelenkader van het huidig kalenderjaar en de komende vier jaren toe. Bovendien beschrijft het de financiële risico's waarmee deze Voorjaarsnota is omgeven.

Hoofdstuk 4 beschrijft de beleidsmatige en financiële afwijkingen bij de uitvoering van de Programmabegroting 2021 (gebaseerd op peildatum 15 april 2021).

In hoofdstuk 5 geven wij een overzicht van de exploitatiekosten en investeringen die het college noodzakelijk acht om het huidige niveau van dienstverlening te continueren.

In hoofdstuk 6 geven wij een overzicht van de exploitatiekosten en investeringen die het college noodzakelijk acht voor het in stand houden van een adequate bedrijfsvoering.

Hoofdstuk 7 biedt vervolgens het inzicht in de keuzes die, binnen de financiële ruimte met inachtneming van de noodzakelijkheden in H5 en H6, beschikbaar is, zijn gemaakt (/of spreken over voorstellen)

In de bijlage vindt u de uitgangspunten voor deze Voorjaarsnota 2021 t/m 2025.

2. Financiële samenvatting

In dit hoofdstuk 2 geven we een korte samenvatting van de voorliggende nota, op financieel vlak. Daartoe presenteren we achtereenvolgens¹:

- A) **Meerjarenperspectief 2021 t/m 2025.** Uitgaande van het meerjarenperspectief uit de begroting 2021 en het geactualiseerde middelenkader. Zie voor toelichting en risicoanalyse hoofdstuk 3.
- B) **Overzicht kosten noodzakelijke exploitatiekosten en investeringen op het gebied van continuïteit dienstverlening en adequate bedrijfsvoering.** Zie voor een toelichting hoofdstuk 5 en hoofdstuk 6.
- C) **Overzicht kosten gehonoreerde prioriteiten**
Zie voor een toelichting hoofdstuk 7.
- D) **Geprognosticeerd begrotingsresultaat 2021 t/m 2025.** Betreft het resultaat dat overblijft nadat de kosten onder B en C zijn verrekend met het meerjarenperspectief 2021 t/m 2025.
- E) **Onderscheid incidenteel en structureel karakter.** In dit onderdeel geven we aan welk deel van het begrotingsresultaat een incidenteel en welk deel een structureel karakter heeft.

A) Het meerjarenperspectief 2021 t/m 2025

Tabel 2.1: Financieel perspectief 2021-2025

Financieel perspectief	2021	2022	2023	2024	2025
Resultaat PB 2021	257.576	731.175	268.838	-269.236	-353.236
Saldo financieel middelenkader	572.347	483.926	840.543	776.610	1.290.608
Totaal	829.923	1.215.101	1.109.381	507.374	937.372

De basis voor actualisatie van het middelenkader is de Programmabegroting 2021, in combinatie met het meerjarenperspectief 2022-2024 (zie toelichting pagina 9 - Programmabegroting 2021). De jaarschijf 2025 is nieuw ten opzichte van de Programmabegroting 2021. Uitgangspunt voor deze jaarschijf is het begrotingssaldo 2024.

B) Overzicht noodzakelijke exploitatiekosten en investeringen op het gebied van continuïteit dienstverlening en adequate bedrijfsvoering, incl. 'besparingen'

Tabel 2.2: Noodzakelijke exploitatiekosten en investeringen dienstverlening en bedrijfsvoering

Specificatie kosten	2021	2022	2023	2024	2025
Continuïteit dienstverlening	-631.960	-784.879	-783.556	-721.359	-494.764
Nodig voor bedrijfsvoering	-292.000	-426.850	-216.106	-77.479	-63.308
Besparingen	704.916	788.973	789.347	1.129.497	465.828
Totaal voorstel directie:	-219.044	-422.756	-210.315	330.659	-92.244

¹ Een min-teken in de hierna volgende tabellen betekent dat sprake is van een negatief bedrag.

C) Overzicht lasten gehonoreerde prioriteiten

Tabel 2.3: Gehonoreerde prioriteiten

Lasten honorering prioriteiten	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal gehonoreerd	-875.000	-792.100	-557.162	-488.722	-717.924

D) Het geprognosticeerd begrotingsresultaat (A – (B+C))

Tabel 2.4: Geprognosticeerd resultaat na verwerking van noodzakelijke kosten en gehonoreerde prioriteiten

Prognose begroting	2021	2022	2023	2024	2025
Financieel perspectief	829.923	1.215.101	1.109.381	507.374	937.372
Lasten noodzakelijke prioriteiten	-219.044	-422.756	-210.315	330.659	-92.244
Lasten gehonoreerde prioriteiten	-875.000	-792.100	-557.162	-488.722	-717.924
Totaal	-264.121	246	341.904	349.311	127.204

E) Structureel en incidenteel saldo

Het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten is van belang. Dit om aan te kunnen tonen dat zowel op de korte als de lange termijn geen structurele lasten worden gedekt met incidentele baten. Dit blijkt uit de regel 'Structureel saldo' in de tabel beneden. Wij streven zowel naar een feitelijk, als naar een structureel en reëel sluitend financieel meerjarenperspectief.

Uit de volgende tabel blijkt dat deze ambitie in de voorliggende Voorjaarsnota is gerealiseerd.

Tabel 2.5: Verloop incidenteel en structureel saldo

Incidenteel/structureel saldo	2021	2022	2023	2024	2025
Totaal saldo VJN 2021	-264.121	246	341.904	349.311	127.204
totaal incidenteel bestaand	-175.000	525.000	302.000	84.000	0
totaal incidenteel nieuw	-550.938	-797.089	23.216	-189.682	4.837
totaal incidenteel saldo (B)	-725.938	-272.089	325.216	-105.682	4.837
Structureel Saldo (A-B)	461.817	272.335	16.688	454.993	122.367

3. Middelenkader

Dit hoofdstuk geeft inzicht in de beschikbare middelen voor de periode 2021-2025.

Tabel 3.1 Financieel middelenkader

Financieel middelenkader		2021	2022	2023	2024	2025
1	Resultaat PB 2021	257.576	731.175	268.838	-269.236	-353.236
2	Algemene uitkering	635.514	125.254	-159.643	-144.519	745.125
3	Onvoorzien	-53.936	97.404	307.587	408.423	408.423
4	Actualisering kosten bedrijfsvoering	-275.421	-269.043	-279.636	-287.166	-169.745
5	Ontwikkelingen opbrengst OZB	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
6	Toeristenbelasting		200.000			
7	Restitutie Fundament 2020 jaarrekening	100.000				
8	Actualisatie kapitaallasten	-33.709	-167.462	-184.714	-229.964	-278.380
9	Inc. Effect onderuitputting 2021 en wijziging pitstop	321.880	80.000			
10	Treasury	-9.786	-2.369	24.195	49.138	43.682
11	Loon-/prijscompensatie 2021-2025	269.679	595.519	830.684	1.067.967	527.985
12	Dividend Wadinko	-23.375	-23.375	0	0	0
13	Verbonden partijen (Odt, Vrt en Regio Twente)	67.006	-56.787	-52.146	-33.587	-41.320
14	Actualisatie winstneming grondexploitaties	-259.829	33.195	76.754	-103.682	4.837
15	Actualisatie Vpb grondexploitaties	-215.676	-178.409	227.462		
Totaal		829.923	1.215.101	1.109.381	507.374	937.372

Toelichting financieel middelenkader

1. Resultaat Programmabegroting 2021

Vertrekpunt voor actualisatie van het middelenkader is het resultaat, zoals verwerkt in de, in november 2020 door de Raad vastgestelde, Programmabegroting 2021.

2. Algemene uitkering

De meicirculaire 2020 is de basis geweest voor het opstellen van de Programmabegroting 2021. In de actualisatie van het middelenkader zijn de effecten van de septembercirculaire 2020 verwerkt. Dit in overeenstemming met de geformuleerde uitgangspunten (zie bijlage 1). Voor de jaren 2021 tot en met 2024 is dit effect van de septembercirculaire op het middelenkader, mede door de indexering (zie ook punt 11) negatief (het rijk hoeft immers minder compensatie aan gemeenten uit te keren voor loon- en prijsstijgingen). Actualisatie van de jaarschijf 2025 levert echter een voordeel op van bijna € 750.000 (dit houdt verband met de loon- en prijsindex voor 2025, zie ook punt 9).

Verder is geanticipeerd op het bericht van het rijk (en in het bedrag van de algemene uitkering verwerkt), dat in 2021 incidenteel extra geld voor jeugdzorg wordt uitgetrokken. Voor Losser gaat het incidenteel om € 644.000.

De financiële verhouding tussen rijk en gemeenten is in beweging. De volgende onderwerpen zijn actueel: de tekorten binnen het 'Sociaal domein' (in relatie tot de te lage rijksvergoeding), de opgelegde rijkskortingen ('abonnementensysteem', 'opschalingskorting') en het rijksvoornemen voor de herverdeling van het gemeentefonds, die voor Losser negatief dreigt uit te pakken. Het college kiest voor een neutrale insteek,

door geen rekening te houden met meevallers, noch met mogelijke tegenvallers. Hiermee wordt naar onze mening een afgewogen en verantwoord risico genomen.

3. Onvoorzien

Jaarlijks vindt een opschoning plaats van stelposten, die ontstaan door onder andere de doorbelasting van lonen en kapitaallasten. Ook de actualisering van het rekeningschema in verband met de inrichting van de nieuwe organisatie is hierin meegenomen. Tenslotte is in de jaarrekening 2020 al aangegeven dat het budget voor de subsidie aan stichting Fundament op 'Algemene baten en lasten' staat. Daarbij is aangekondigd dat dit budget bij de Voorjaarsnota 2021 op de juiste plek zou komen te staan. Hiermee wordt dit geëffectueerd. Ten slotte merken we op dat op deze plek nog de volgende structurele stelposten zijn opgenomen: een positieve 'Post onvoorzien' van € 60.000 en een negatieve post 'Onderuitputting kapitaallasten' van € 100.000. De Raad heeft tot het opnemen van beide posten besloten.

4. Actualisering kosten bedrijfsvoering

Het betreft de ontwikkeling in diverse posten die te maken hebben met bedrijfsvoering. Hierin is de ontwikkeling in de salariskosten van ons personeel (periodieken, inschaling e.d.) opgenomen. Daarnaast ook het volgende. In de voorjaarsnota 2020 heeft de Raad ingestemd met het voorstel dat de gemeente Losser een risicotoeslag voor ziektekosten voor personeel vergoedt aan de gemeente Enschede. De loonsom waarover deze risicotoeslag geldt neemt als gevolg van taakuitbreiding en indexatie toe. Dit onderdeel gaat om ruim € 10.000.

5. Ontwikkelingen opbrengst Onroerende zaakbelastingen

De jaarrekening 2020 laat een voordeel zien op de ontvangen Ozb-opbrengsten. Uit analyse blijkt dat dit voordeel structureel is en zich de afgelopen jaren ook heeft voorgedaan. Actualisatie van de raming op dit punt levert een voordeel van € 50.000 op. Het gaat om ingeschatte hogere inkomsten op basis van de huidige tarieven.

6. Toeristenbelasting

Vanwege Corona wordt voor 2020 en 2021 uitstel van betaling verleend voor de Toeristenbelasting. In de jaarrekening 2020 hebben we om deze reden geen Toeristenbelasting ontvangen, aangezien geen voorlopige aanslagen zijn opgelegd. De opbrengsten over 2020 worden uiteindelijk via de definitieve belastingaanslag in 2021 ontvangen. De opbrengsten over 2021 worden in 2022 ontvangen. In combinatie met de voorlopige aanslag Toeristenbelasting, die in 2022 (naar verwachting) weer zal worden opgelegd, gaan we uit van een (incidenteel) voordeel van € 200.000 in dat jaar.

7. Restitutie Fundament 2020 jaarrekening

De accountant heeft in de jaarrekening 2020 van de stichting Fundament een fout geconstateerd. Hierdoor ontvangt Losser nog een bedrag van € 100.000 terug in 2021. Het gaat om een incidenteel voordeel.

8. Actualisatie kapitaallasten

De kapitaallasten zijn geactualiseerd. Het hier opgenomen effect bestaat uit twee elementen. Allereerst is daar het effect van de pitstopprojecten. De Raad heeft het college gevraagd om prioriteit te geven aan het uitvoeren van een aantal investeringen. De lasten hiervan zijn op een aantal punten naar voren gehaald. Het (nadelig) effect op het middelenkader is hier verwerkt.

Een tweede punt is de actualisatie van de kapitaallasten van bestaande investeringen. Dit leidt tot een klein nadelig structureel effect van ongeveer € 30.000 per jaar.

9. Incidenteel effect onderuitputting/Pitstop

De actualisatie van de jaarschijf 2021 laat een positief saldo zien. Rekening houdend met de structurele stelpost 'Onderuitputting' van € 100.000, is het effect bijna € 290.000 positief. Dit heeft een incidenteel karakter.

Door de wijzigingen in verband met de Pitstopprojecten is in 2022 sprake van een incidenteel voordeel van € 80.000 (zie punt hiervoor).

10. **Treasury**

We hebben in maart 2021 een nieuwe langlopende lening afgesloten. Hierbij is gelet op de huidige lage rente al geanticipeerd op een aantal toekomstige investeringen. Voor 2021 en 2022 is daardoor sprake van een klein nadeel. En hoewel we voorzichtigheidshalve in het meerjarenperspectief rekening houden met een stijgende rente (0,5% stijging per jaar) levert dat toch een structureel voordeel op in het meerjarenperspectief dat oploopt tot bijna € 50.000 in 2025.

11. **Loon-/prijscompensatie 2021-2025**

In de Voorjaarsnota passen we de loon- en prijscompensatie aan. Hiervoor gelden de uitgangspunten zoals die door het college zijn vastgesteld en in een raadsinformatie van 30 maart 2021 met de Raad zijn gedeeld (bijlage 1 van deze nota). Deze uitgangspunten zijn gebaseerd op de Macro Economische Verkenning van het Centraal Plan Bureau (CPB). De door het CPB berekende indexaties, vallen over de hele linie lager uit, voor zowel lonen als prijzen (cumulatief gaat het om 3-5%). Aangezien we in de Programmabegroting 2021 rekening hebben gehouden met een hogere indexering, betekent dit een voordeel dat oploopt tot ruim € 1 miljoen in 2024. Het voordeel valt voor de jaarschijf 2025 lager uit, omdat de nieuwe indexatie in deze jaarschijf logischerwijze nog verwerkt moet worden, aangezien deze jaarschijf voor het eerst in het Losserse meerjarenperspectief wordt betrokken. Het voordeel van € 528.000 in deze jaarschijf moet dan ook in relatie worden gebracht met het voordeel in 2025 van de algemene uitkering (€ 745.000 bij punt 2).

12. **Dividend Wadinko**

Van Wadinko wordt geen dividenduitkering ontvangen. Dit houdt verband met de Coronabijdrage die zij van het rijk heeft ontvangen. Om die reden mag Wadinko geen dividend uitkeren. Het nadelig effect is over 2021 en 2022 ruim € 23.000 per jaar.

13. **Verbonden partijen**

De effecten van de (concept)begrotingen 2022 van de verschillende verbonden partijen zijn hier verwerkt. Ook de effecten van de jaarrekeningen 2020 (Losser ontvangt van ODT en VRT geld terug) zijn hier afzonderlijk als 'incidenteel voordeel' verwerkt.

14. **Actualisatie winstneming grondexploitaties.**

Bij de jaarrekening 2020 zijn de grondexploitatie en de verwachte winstnemingen geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een aangepaste reeks voor de winstnemingen, die in het huidige middelenkader is opgenomen.

15. **Actualisatie Vennootschapsbelasting grondexploitaties.**

De bij punt 14 aangegeven actualisatie van de grondexploitaties en de verwachte winstnemingen, leidt eveneens tot een bijstelling voor de 'te betalen' en 'te ontvangen' Vennootschapsbelasting (Vpb). Bij de oorspronkelijke berekening is ervan uitgegaan dat over een periode van tien jaar totaal € 300.000 betaald zou moeten worden. Aangezien in de komende drie jaren forse pieken en dalen in de Vpb-verplichting ontstaan, zijn de naar verwachting 'te betalen' en te 'ontvangen' bedragen in dit schema opgenomen. Het over de periode van tien jaar te betalen bedrag van per saldo € 300.000 is overigens nog steeds actueel.

4. Afwijkingen begrotingsuitvoering 2021

In dit hoofdstuk rapporteren we financiële en beleidsmatige afwijkingen in het begrotingsjaar 2021, ten opzichte van de Programmabegroting 2021. Waar nodig volgt een korte toelichting op de geconstateerde afwijkingen.

4.1 Financiële afwijkingen

In onderstaande tabel zijn de financiële afwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting 2021 weergegeven. Onder de tabel staat een toelichting. Als een 'minteken' (-) voor een bedrag staat, betekent dit dat sprake is van een financieel nadelige ontwikkeling.

Tabel 4.1 Financiële afwijkingen ten opzichte van de Programmabegroting

Onderwerp		2021
1	Lagere opbrengst verkoop groenstroken	-€ 20.404
2	Onderzoek binnensportaccommodaties NOT	-€ 15.000
3	Leerlingenvervoer	€ 30.000
4a	Werken in Losser (WIL)	-€ 275.650
4b	Wil	€ 270.581
5	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	€ 154.335
6	Maatwerkdienstverlening 18+	-€ 101.906
7a	IOAW	€ 100.000
7b	IOAZ	€ 30.000
8	Lasten BUIG uitkeringen	€ 100.000
9a	Begeleiding gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	-€ 14.160
9b	Begeleiding gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire	€ 14.160
10a	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)	-€ 54.552
10b	Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)	€ 54.552
11a	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), deel 1	-€ 325.203
11b	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), deel 1	€ 325.203
11c	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), deel 2	-€ 433.206
11d	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), deel 2	€ 433.206
12	Kinderopvang algemeen	€ 20.000
Totaal		€ 291.956

Toelichting op de financiële afwijkingen over 2021

1) Lagere opbrengst verkoop groenstroken

Bij de Voorjaarsnota 2020 is besloten dat, op basis van de afnemende capaciteit aan verkoopbare groenstroken, de begrote opbrengst neerwaarts bijgesteld wordt, van € 30.000 in 2019 naar € 10.000 in 2023 (met jaarlijkse stappen van € 5.000). Op basis van de huidige kennis en inzichten, mede op basis van de opgaven die zich aandienen ten aanzien van klimaatadaptatie en biodiversiteit, is het niet reëel een structurele opbrengt uit 'verkoop groenstroken' in te boeken. Om die reden wordt de raming aangepast. Als incidenteel stukjes snippergroen worden verkocht, wordt de opbrengst als eenmalige bate bij de jaarrekening verantwoord.

2) Onderzoek binnensportaccommodaties NOT

Op 2 februari 2021 heeft het college ingestemd met het onderzoek naar de mogelijkheden van samenwerking tussen NOT-gemeenten op het gebied van binnensportaccommodaties. Met dit besluit heeft het college tevens ingestemd met het beschikbaar stellen van € 15.000 voor het uitvoeren van het onderzoek. Ook de colleges van de andere NOT-gemeenten hebben ingestemd met het beschikbaar stellen van € 15.000 (per gemeente).

3) Leerlingenvervoer

De kosten voor het leerlingenvervoer zijn lager dan verwacht, waardoor dit budget bijgesteld kan worden.

4) Werken in Losser (WiL)

WiL detacheert een groep SW-medewerkers naar het Servicebedrijf. Daarvoor was over meerdere jaren een reeks van inleenvergoedingen in de WiL-begroting opgenomen. Als gevolg van een sterker verloop onder deze medewerkers, is die reeks inleenvergoedingen aangepast. Door het grote verloop kunnen immers minder productieve uren ten behoeve van het Servicebedrijf worden gemaakt.

Mede door het slinken van de populatie sw bij het Servicebedrijf, heeft het Servicebedrijf moeten investeren in capaciteit (voormannen/vakmensen om de openbare ruimte minimaal op B-niveau te kunnen blijven onderhouden met de afgenomen sw-populatie en de nieuwe doelgroepmedewerkers vanuit de p-wet.

Daarnaast werken we nog met marktpartijen die voor ons werkzaamheden verrichten in de openbare ruimte. Hierbij merken we in de praktijk dat de nieuwe instroom vanuit de participatiewet minder vaardig/zelfredzaam is dan de gemiddelde sw-medewerker. Bij deze nieuwe doelgroep hoort derhalve meer begeleiding en de output is gemiddeld genomen minder. Per saldo leidt dit tot lagere salariskosten voor WiL, maar ook lagere te ontvangen inleenvergoedingen.

In 2021 komt daar als gevolg van de Coronacrisis nog een extra omzetverlies bij, bij de groepsdetachering van het Servicebedrijf.

5) Maatwerkvoorzieningen Wmo

Dit voordeel is het gevolg van de volgende ontwikkelingen: a) voor de hulpmiddelen en diensten zullen de kosten de komende jaren toenemen. Dit komt doordat er momenteel een aanbesteding loopt en de verwachting is dat er een prijsstijging van 10% wordt doorgevoerd. b) daarnaast verwachten we dat het aantal woonaanpassingen zal dalen. Dit komt doordat we meer passend gaan bouwen (Woonvisie). c) de ondersteuning met name in de vorm van pgb neemt af. Dit in tegenstelling tot de landelijke stijgende lijn. De daling is het gevolg van het ingezet beleid met betrekking tot pgb.

6) Maatwerkdienstverlening 18+

De kosten voor de huishoudelijke ondersteuning stijgen. Een verklaring voor deze stijging komt onder andere voort uit de toenemende ondersteuningsvraag die voortkomt uit de vergrijzing en de 'aanziugende werking' van het abonnementstarief.

7) IOAW/IOAZ

Het aantal personen dat gebruikt maakt van de IOAW-regeling neemt de afgelopen jaren af. Het gebruik van de IOAZ blijft constant. De begroting wordt hierop aangepast.

8) Lasten BUIG-uitkeringen

Het gemiddeld aantal uitkeringen is in 2020, ondanks de coronacrisis, verder gedaald waardoor voor 2021 een aframing kan plaatsvinden.

9) Begeleiding gedupeerden kinderopvangtoeslag affaire

Het gaat om hulp aan gedupeerden van de toeslagenproblematiek. Besteding kan nog tot en met 2023 plaatsvinden. Dekking is aanwezig in de betreffende (door het college voorgestelde) bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020. Het gaat om een budget dat door het rijk is verstrekt.

10) Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)

De gemeente biedt via deze regeling ondersteuning voor het geval een inkomen aanzienlijk gedaald is door de coronacrisis en daardoor de noodzakelijke kosten niet meer kunnen worden betaald. Ook hiervoor is dekking aanwezig in de betreffende bestemming van het jaarrekeningresultaat 2020. Ook hier gaat om een budget dat door het rijk is verstrekt.

11) Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (TOZO), eerste en tweede deel

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Ook deze regeling wordt door de gemeente uitgevoerd. Via de voorgestelde resultaatbestemming 2020 is ook hiervoor dekking aanwezig in 2021.

12) Kinderopvang algemeen

Alle GGD-controles zijn uitgevoerd en liggen op schema. De kosten vallen lager uit dan geraamd.

4.2 Inhoudelijke afwijkingen

In deze paragraaf schetsen we enkele algemene relevante beleidsmatige ontwikkelingen welke van invloed zijn op onze dienstverlening en bedrijfsvoering in 2021.

Ontwikkelingen in verband met (gevolgen) Corona

De Coronacrisis laat ook in 2021 een indruk achter op de publieksdienstverlening van de gemeente Losser en de interne organisatie. Hieronder wordt de impact die corona heeft op een aantal beleidsterreinen nader uitgewerkt.

Sociaal domein

De verwachting is dat als gevolg van de corona(maatregelen) op (korte) termijn een groter beroep wordt gedaan op de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet, de Participatiewet en Schuldhulpverlening. Mede gezien onze ervaring in de afgelopen periode, waarin we de aard en ernst van problematiek ten gevolge van de coronamaatregelen zagen toenemen, verwachten we dat er binnen gezinnen problemen zijn ontstaan die zich later openbaren. De gevolgen op de kosten zijn nog niet goed te overzien.

Ook verwachten we een toename van het aantal mensen dat een beroep zal doen op schuldhulpverlening en/of Participatiewetuitkering als de corona ondersteuningsmaatregelen ophouden of werkzoekenden aan het einde van hun WW periode komen. Het aantal Participatiewetuitkering is het afgelopen kwartaal langzaam gestegen. Het aantal mensen dat met een loonkostensubsidie aan het werk is gegaan is in 2020 sterker gestegen dan vooraf verwacht.

Ondernemers

De coronamaatregelen hebben impact op veel ondernemers. Met name winkeliers, hotels & horeca, de evenementensector, toeleveranciers en groepsaccommodaties ondervinden in 2021 veel beperkingen. Ook na gedeeltelijke heropening zullen de gevolgen nog voelbaar zijn.

In 2021 voert de gemeente diverse coronamaatregelen uit: de regeling Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers (Tozo) en de regeling Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (Tonk). De Tozo-regeling is uitbesteed aan de Regionale organisatie voor zelfstandigen (ROZ). De Tonk voeren we zelf uit. Voor de uitvoering van deze regelingen ontvangt de gemeente middelen, zowel voor de verstrekkingen als voor de uitvoering.

Impact ambtelijk- en bestuurlijke organisatie

De Coronacrisis heeft een blijvend effect op de ambtelijke en bestuurlijke organisatie. Flexibel werken heeft noodgedwongen een vlucht genomen. De organisatie is deels al zo gefaciliteerd, dat medewerkers vanuit kantoor, thuis en vanaf andere locaties kunnen werken.

De verwachting is dat na de coronacrisis de invulling van het werken structureel gaat veranderen. Om de continuïteit van het realiseren van onze opgaven met inwoners, bedrijven en organisaties goed te kunnen blijven borgen - ook als de situatie rondom corona verandert - is het noodzakelijk om flexibel werken verder vorm te geven. Daarmee geven we tegelijk deels invulling aan opgavegericht werken (de opgave bepaalt waar en wanneer we werken).

De gemeente Losser heeft in het kader van goed werkgeverschap een verantwoordelijkheid richting haar werknemers te zorgen dat zij gefaciliteerd worden om op een goede, gezonde manier tijd- en plaatsonafhankelijk hun werk uit te voeren. In 2021 en verder wordt flexibel werken verder vormgegeven en ingevuld. We onderzoeken wat hiervoor nodig is. Hierbij worden onder andere aanpassingen aan het gebouw en (digitale) (thuiswerk)faciliteiten meegenomen. Op dit moment is duidelijk dat er financiële consequenties zijn, maar is de omvang daarvan nog onbekend. Daarom treft u nog geen (ingeschat) benodigd budget aan in deze voorjaarsnota. Als deze tijdig bekend zijn worden deze alsnog meegenomen in de begroting. Anders zullen wij een separaat voorstel voorleggen.

Algemene ontwikkelingen sociaal domein

Het sociaal domein wordt meer en meer geconfronteerd met de nodige variabelen en autonome kostenstijgingen. Zo trekt duurdere zorginzet ingevolge de Jeugdwet een sterke financiële wissel op het budget. Daarnaast zijn de aanzuigende werking door de invoering van het abonnementstarief in de Wmo, de toenemende vergrijzing en de te verwachten toename van cliënten (onder andere onder jeugdigen en arbeidsgehandicapten) indicatoren dat de uitgaven zullen toenemen en de budgetten verder onder druk komen te staan.

Eventuele gevolgen uitstel Omgevingswet

Formeel moet de Eerste Kamer er nog over besluiten, maar alles wijst op nieuw uitstel van de invoering van de Omgevingswet. De landelijke digitale voorziening levert nog niet alle functionaliteiten die nodig zijn en mede hierdoor loopt de levering van de lokale digitale systemen ook vertraging op. Ook onze gemeente ervaart inmiddels vertraging in de leverantie van de benodigde software. Het is nog niet duidelijk of en welke gevolgen dit heeft voor de mate waarin in 2021 investeringen moeten worden gedaan.

5. Continuïteit dienstverlening

In dit hoofdstuk benoemen we noodzakelijke uitgaven voor continuering van het huidige niveau van dienstverlening. In de eerste paragraaf komen de exploitatiebudgetten aan de orde. In paragraaf 5.2 de investeringen.

Wij hanteren de volgende definitie voor het begrip 'continuïteit dienstverlening': Alle activiteiten die door de gemeente Losser nu al worden uitgevoerd om een zeker niveau en die alleen blijvend op hetzelfde niveau kunnen worden uitgevoerd door extra budget toe te voegen.

5.1 Continuïteit dienstverlening - exploitatiebudgetten

Onder de tabel staat een toelichting op de exploitatiebudgetten. Als een 'minteken' (-) voor een bedrag staat, betekent dit dat sprake is van een financieel nadelige ontwikkeling.

Tabel 5.1 Overzicht prioriteiten exploitatie Continuïteit dienstverlening

	Onderwerp	2021	2022	2023	2024	2025
1	Areaal uitbreiding Dinkel-Zuid		-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000	-€ 16.000
2	Areaal uitbreiding Kerkebos		-€ 8.400	-€ 8.400	-€ 8.400	-€ 8.400
3	Afspraak onderhoud Parochietuin					-€ 5.000
4a	Areaal uitbreiding Saller		-€ 43.200	-€ 43.200	-€ 43.200	-€ 43.200
4b	Areaal uitbr. Wonen ad Dinkel		-€ 8.100	-€ 8.100	-€ 8.100	-€ 8.100
5	Opbrengst verkoop groenstroken		-€ 15.555	-€ 11.531	-€ 11.741	-€ 11.741
6	Startersleningen		-€ 11.250	-€ 11.250	-€ 11.250	-€ 11.250
7	Leerlingenvervoer		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
8a	Werken in Losser (WiL)		-€ 292.337	-€ 318.497	-€ 354.731	
8b	Werken in Losser		€ 354.091	€ 330.449	€ 614.536	
9	Soc. Med. ind. kinderopvang	-€ 95.000	-€ 95.000	-€ 95.000	-€ 95.000	-€ 95.000
10	Maatwerkvoor. Wmo		€ 154.882	€ 178.898	€ 234.961	€ 185.828
11	Maatwerkdienstverlening 18+		-€ 105.037	-€ 106.766	-€ 79.390	-€ 118.660
12	Bijstelling raming jeugdbudget	-€ 124.000	-€ 130.000	-€ 146.000	-€ 72.000	-€ 156.000
13a	IOAW		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
13b	IOAZ		€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000
14	Lasten BUIG uitkeringen		€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
15	Kinderopvang algemeen		€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000
16	Vernieuwing website		€ -60.000			
17	Kapitaallasten			€ -18.812	€ -21.547	€ -21.413
Totaal		-€ 219.000	€ 4.094	€ 5.791	€ 408.138	-€ 28.936

Toelichting onderdelen continuïteit van dienstverlening

1) Areaal uitbereiding; gebiedsontwikkeling Dinkel Zuid

Conform de lijn uit de vastgestelde beleidsnota Wegen, worden de budgetten voor de areaaluitbreidingen en de daarmee gemoeide onderhoudskosten opgevoerd.

2) Areaal uitbereiding; Kerkebos De Lutte (paden en watergangen)

Onderdeel van de Kwaliteitsimpuls De Lutte (raadsbesluit maart 2017), is de ontwikkeling van het Centrumplein. Hiertoe is het noodzakelijk afspraken te maken met diverse grondeigenaren. De afgelopen twee à drie jaar is hier aan gewerkt en inmiddels is dit proces grotendeels afgerond. Zoals in de Pitstop-projectkaart B3 vermeld moeten de afspraken met

het parochiebestuur Lumen Christi nog worden vastgelegd in een overeenkomst. De gesprekken hierover bevinden zich in een afrondende fase. Onderdeel van de overeenkomst is dat de gemeente het Kerkebos mag gebruiken voor waterberging en -afvoer (klimaatdoelstellingen) en dat de padenstructuur onderdeel kan worden van het recreatief-toeristisch netwerk (doelstellingen vrije tijdseconomie). Tegelijkertijd wordt hiermee voorzien in een latent maatschappelijk probleem ten aanzien beschikbaarheid van vrijwilligers.

3) Verlenging onderhoudsafspraken / areaal uitbreiding; Parochietuin Losser

Via het raadsbesluit over de aankoop van de ondergrond van het Martinusplein besloten over het uitvoeren van tien jaar onderhoud (t/m 2024) door de gemeente van het Parochiepark naast de RK-kerk te Losser. In de visie Parapluplan centrum Losser is als kernkwaliteit van het centrum ingegaan op de groene plekken. De ambitie is om deze beter te ontsluiten. Eén van deze groene plekken is het parochiepark. Uit de centrumvisie is het project 'Beken&Bleken van Losser voortgekomen. Van hieruit wordt de komende jaren, in nauwe samenwerking met de Parochie en met behulp van verworven subsidies, gewerkt aan een herinrichting van het Parochiepark. Daarmee draagt het park structureel bij aan beleidsdoelstellingen op het gebied van leefbaarheid, klimaatadaptatie, vrije tijdseconomie en cultureel erfgoed. Om dit te borgen is het wenselijk ook het, specifiek op deze doelstellingen gerichte onderhoud, structureel in eigen beheer te nemen.

4) Areaal uitbereiding; Saller IIA, IIB, IIC en Wonen aan de Dinkel

Betreft uitbreiding van areaal ten gevolge van realisatie van diverse nieuwbouwwijken. Tijdens de bouwfase komen onderhoudskosten ten laste van de GREX. Vanaf het moment van oplevering van de Bouwrijpfase en de overdracht naar de beheerorganisatie, dienen de onderhoudskosten gedekt te kunnen worden uit de beheerbudgetten.

5) Lagere opbrengst verkoop groenstroken

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

6) Startersleningen

Naast een vergoeding van 0,5% op de uitstaande leningdeel vraagt het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn) vanaf 2022 een bijdrage in de beheerskosten. Jaarlijks wordt het percentage geïndexeerd op basis van de Consumentenprijsindex (CPI).

7) Leerlingenvervoer

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

8) Werken in Losser

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

9) Sociaal medische indicatie kinderopvang (smi)

Er worden meer smi trajecten geïndiceerd. Smi is voorliggend en gericht op preventie jeugdzorg. De kinderopvang geeft structuur en ondersteuning aan kinderen met problematische thuissituaties, waarvan ouders niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. Hierdoor wordt inzet van zwaardere zorg voorkomen. Het betreft open-eind financiering. Het budget Jeugd is in samenhang hiermee verlaagd.

10) Maatwerkvoorzieningen (Wmo)

Zie de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

11) Maatwerkdienstverlening 18+

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

12) Bijstelling raming jeugdbudget

Op basis van de meest recente informatie, is de verwachting dat het jeugdbudget in 2021 te laag is. Er is nog steeds een groei aan jeugdigen met een hulpvraag, waarbij de vraag complexer (en dus duurder) wordt. Daar komt bij dat door de Coronamaatregelen niet de volledige zorg is ingezet voor 2020. In 2021 zal dit wel het geval zijn. Hierbij zijn de gevolgen

van en na de Coronamaatregelen op het jeugdbudget nog onzeker. Vandaar dat we het bedrag op dienen te hogen.

13) IOAW/IOAZ

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

14) Lasten BUIG-uitkeringen

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

15) Kinderopvang algemeen

Verwezen wordt naar de toelichting bij deze post, in hoofdstuk 4.

16) Vernieuwing website

Het gaat om een upgrade en eventueel een nieuw CMS voor de website Losser.nl. Bedoeld om gebruikerservaring voor inwoners en 'look & feel' te verbeteren en mogelijk ook te besparen op jaarlijkse kosten.

17) Kapitaallasten

Zie paragraaf 5.2.

Noodzakelijk voor exploitatie – geen budget gekoppeld

Tarievenverhoging Twence

Er is een eerste voorstel opgesteld door Twence. Hieruit blijkt dat de tarieven omhoog gaan. De verwachting is dat ondertekening in december kan plaatsvinden. Eventuele tariefverhogingen worden, conform de bestaande gedragslijn, via de afvalstoffenheffing verrekend.

5.2 Continuïteit dienstverlening - investeringen

Onder de tabel staat een toelichting op de investeringen.

Tabel 5.2 Overzicht prioriteiten investeringen Continuïteit dienstverlening

	Onderwerp	Start investering	Einde investering	Investeringsbedrag				Afschrijving
1	Vervangen openbare verlichting, jaarschijf 2025	2025	2025 en verder				€ 200.000	20
2a	Kwaliteitsimpuls / vernieuwing openbare ruimte Vogelbuurt, fase I icm ruimtelijke ontwikkelingen en autonome opgaven	2022	2022		€ 50.000			20
2b	Kwaliteitsimpuls / vernieuwing openbare ruimte Vogelbuurt, fase I icm ruimtelijke ontwikkelingen en autonome opgaven	2023	2023			€ 50.000		20
3	Diverse spel- en lesmaterialen + verbeteren uitstraling zwembaden	2022			€ 16.000			10
4	Herinrichting omgeving De Muchte	2022	2022	€ 250.000				20

1) Vervangen openbare verlichting, jaarschijf 2025

Het college heeft een vervangingsplan voor de openbare verlichting vastgesteld. Onderdeel van dit plan is het gefaseerd opnemen van vervangingskredieten voor dit doel, in de periode 2020 t/m 2027.

2) Kwaliteitsimpuls / vernieuwing openbare ruimte Vogelbuurt, fase I icm ruimtelijke ontwikkelingen en autonome opgaven

De technische staat van de infrastructurele voorzieningen in de openbare ruimte in de Vogelbuurt (Roofvogelbuurt en Watervogelbuurt) zijn "einde levensduur" en derhalve aan vervanging toe. Het (structureel) vervangingskrediet voor wegen en riolering is inmiddels voor tien jaar, structureel (via GRP) geregeld. De kredieten zijn dan ook beschikbaar voor sectorale vervanging en het terugbrengen van de bestaande inrichtingssituatie. Echter, de werkwijze in Losser is om de vervangingsopgave aan te grijpen om hogere beleidsdoelstellingen te bereiken en 'werk met werk te maken'. Hiervoor is het MIP het instrument in combinatie met een integrale gebiedsbenadering en -visie. In fase I van de Roofvogelbuurt speelt dit nadrukkelijk door recente ontwikkelingen rondom de locatie 'voormalige Martinuskerk', de Wegwijzer, het verbeteren van de omgeving van de wijkvoorzieningen. Verder speelt de ontsluiting van dit gebied vanaf de rotonde Arendstraat/Gronausestraat, klimaatadaptatie en dus de vervangingsopgave in de openbare ruimte, waarbij de wijk tegelijkertijd ingericht kan worden als een 30 km/uur zone. Voor fase I zijn, via het MIP, de financiële middelen voor sectorale vervanging van voorzieningen in de openbare ruimte, gereserveerd. Er is echter een voorbereidingskrediet nodig om een integrale inrichtingsvisie voor de gehele wijk te maken, gericht onderzoek te doen en schetsontwerpen voor fase I (openbare ruimte in combinatie met ruimtelijke ontwikkelingen, invulling klimaatopgave en een verkeersveilige inrichting) te laten vervaardigen. Op basis van de visie en een raadsbesluit daarover kan een uitvoeringsprogramma worden opgesteld en overgegaan worden op een gefaseerde uitvoering. Vanuit autonome vervangingskredieten is circa € 1.000.000 gereserveerd voor fase I van de Vogelbuurt. De extra kosten die uitstijgen boven reguliere vervanging worden inzichtelijk gemaakt op basis van de inrichtingsvisie.

3) Diverse spel- en lesmaterialen en het verbeteren uitstraling zwembazen

Vervanging en uitbreiding van spel- en lesmaterialen voor de bezoekende kinderen, zwembazen en diverse aquasportieflessen. Daarnaast de aankleding en uitstraling van de zwembazen verbeteren. Na 16 jaren gebruik, hebben deze ruimten een opfrisbeurt nodig om zodoende de aantrekkelijkheid voor de bezoekers te waarborgen.

4) Herinrichting omgeving De Muchte

De openbare ruimte rondom het gebied van de voormalige De Muchte/Muziekschool is aan groot onderhoud/vervanging toe en is om die reden opgenomen in het MIP. Via het MIP kunnen middelen vanuit het GRP en groot onderhoud en/of vervanging van wegen, openbare verlichting en groen goed worden afgestemd op de planning van andere (ruimtelijke) ontwikkelingen. Vanwege de concrete initiatieven in 2018, om mogelijk een zorgcentrum en/of woningen te realiseren op het terrein van de voormalige De Muchte/Muziekschool, is bij de vaststelling van de Programma-begroting 2019 een (synergie)krediet van € 250.000 beschikbaar gesteld om de kans te benutten om met relatief beperkte aanvullende middelen te komen tot een integrale buurtvernieuwing (bundelen van beleidsdoelen en opgaven). De kapitaallasten van deze investering vielen echter buiten de reikwijdte van het meerjarenperspectief van de Programmabegroting 2019 en zijn derhalve niet verwerkt in de financiële administratie.

De ontwikkeling van het plangebied "De Muchte" is inmiddels concreet. Op 11 mei 2021 heeft ons college ingestemd met de herontwikkeling van dit gebied en zal rond de zomer een voorstel hieromtrent voorleggen aan de Raad. Hierbij wordt onderhavig voorstel uit de programmabegroting 2019 gevolgd, waardoor de kapitaallasten voor het synergiekrediet (€ 250.000) verwerkt worden in het meerjarenperspectief van de begroting 2022 (voor het jaar 2023 met uitloop naar 2024).

6. Bedrijfsvoering

In dit hoofdstuk benoemen we de voor de bedrijfsvoering noodzakelijke uitgaven. In de eerste paragraaf komen de exploitatiebudgetten aan de orde. In paragraaf 6.2 de investeringen.

Wij hanteren de volgende definitie voor het begrip bedrijfsvoering: Alle uitgaven in menskracht, (technische) middelen en (beleids)kaders die noodzakelijk zijn om de taken van de gemeente te kunnen uitvoeren.

Het betreft hier bedrijfsvoering in ruime zin, dus niet puur de klassieke PIOFACH-disciplines.

6.1 Bedrijfsvoering exploitatie

In onderstaande tabel zijn de prioriteiten aangegeven. Onder de tabel staat een toelichting. Als een 'minteken' (-) voor een bedrag staat, betekent dit dat sprake is van een financieel nadelige ontwikkeling.

Tabel 6.1 Overzicht prioriteiten exploitatie Bedrijfsvoering

	Onderwerp	2021	2022	2023	2024	2025
1	Inwonerparticipatie		-€ 20.000	-€ 20.000	€ 0	€ 0
2	Melddesk		-€ 5.250	-€ 5.250	-€ 5.250	-€ 5.250
3	Profilering arbeidsmarkt.	-€ 12.000	-€ 20.500	-€ 20.500	-€ 20.500	
4	Naris		-€ 6.500	-€ 3.500	-€ 3.500	-€ 3.500
5	Cultuur	-€ 65.000	-€ 25.000			
6	Identiteitsfraude		-€ 8.000	-€ 8.000	-€ 8.000	-€ 8.000
7	Applicatiebeheer	-€ 100.000	-€ 50.000	€ 0	€ 0	€ 0
8	Inwerkprogramma nieuwe raad		€ -20.000	€ -10.000		
9	Nota Kapitaalgoederen		€ -35.000			
10	Opstellen Groenbeleidsvisie		€ -50.000			
11	Onderzoek Afvalbrengepunt	€ -25.000				
12	Formatie secr. bezw. commissie	€ -15.000	€ -30.000	€ -15.000		
13	Datagedreven sturing	€ -75.000	€ -150.000	€ -100.000		
14	Kapitaallasten	€ -	€ -6.600	€ -33.856	€ -40.229	€ -46.558
Totaal		-€ 292.000	-€ 426.850	-€ 216.106	-€ 77.479	-€ 63.308

Toelichting op de onderdelen exploitatie bedrijfsvoering

1) Inwonerparticipatie

Met de inzet van de online participatieplatforms Citizen Lab en 'Pak an Pak over' is een jaarlijkse bijdrage in de onderhoud en ontwikkelkosten van € 20.000 gemoeid. Citizen Lab wordt ingezet voor, door de gemeente in te zetten, inwonerparticipatie binnen beleidsontwikkeling en projecten. 'Pak an Pak over' is een digitaal platform dat door de gezamenlijke dorpsraden wordt ingezet voor inwonerinitiatieven in het kader van 'Right to challenge'. Eind 2023 vindt een evaluatie plaats. Afhankelijk hiervan wordt beoordeeld of deze participatieplatforms blijvend worden ingezet.

2) Jaarlijkse kosten Melddesk

De reguliere kosten van Melddesk zijn vastgelegd in de Dienstverleningsovereenkomst (dvo) met Enschede. Behalve deze kosten, zijn er nog aanvullende kosten van Melddesk. Deze kosten zijn in de dvo niet gedekt. Deze aanvullende kosten betreffen de jaarlijkse licentiekosten (€1.000) en MMI (€ 2.500) van de 'Mijn Gemeente App' en € 2.500 variabele kosten voor upgrade en ondersteuning.

3) Profilering werving en selectie arbeidsmarkt

Investeren in de aantrekkelijkheid van de gemeente Losser als werkgever aan de binnenkant (via de 'employee-journey') én investeren in continue communicatie van het werkgeversmerk Losser naar de buitenwereld. In de dagelijkse praktijk merken wij dat het invullen van

vacatures steeds moeizamer verloopt. Het investeren op Losser als goede werkgever en mooie woongemeente vraagt structureel een investering. Na evaluatie wordt besloten over de blijvende inzet van deze profilering.

4) Systeem Naris

In het Beleidskader verbonden partijen, dat in april 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld, is aangegeven dat de gemeente Losser de risico's die verbonden partijen met zich meebrengen op een meer objectieve wijze wil vaststellen. Daarbij is aangegeven dat men daarvoor gebruik wil maken van een risicomanagementsysteem voor verbonden partijen. Naris is een systeem dat door meerdere Twentse gemeenten wordt gebruikt, daardoor kunnen de werkzaamheden worden geminimaliseerd. Met de aansluiting bij Naris is een jaarlijks bedrag aan licentiekosten gemoeid van € 3500. Ook is het eerste jaar een incidenteel budget nodig voor de te maken implementatiekosten.

5) Cultuur

Door langdurig ziekte van de medewerker cultuur, het stopzetten van culturele activiteiten als gevolg van Corona en het binnenhalen van de subsidie voor de erfgoeddeal, willen we extra formatie inzetten om het aanbod van (maatschappelijke) voorzieningen in de gemeente Losser aan te laten sluiten bij de lokale behoefte en een impuls te geven vanwege het nadeel dat de coronacrisis heeft gehad voor de cultuursector.

6) Identiteitsfraude

In 2021 zal in een pilot in Enschede worden onderzocht op welke wijze gezichts- en documentherkenningsapparatuur en -software het beste ingezet kan worden om identiteitsfraude te voorkomen. Eind 2021 zal dit resulteren in een advies of deze voorziening wordt ingezet tegen ID-fraude. Afhankelijk van de gemaakte keuzes in Enschede, zal dit invloed hebben op de publieksdienstverlening in Losser rondom reisdocumenten en rijbewijzen, met extra investeringen tot gevolg.

7) Applicatiebeheer

Door diverse projecten als gevolg van wetswijzingen, zoals PGB2.0 en digitale toegankelijkheid, dient het Losserse team van functioneel applicatiebeheer tijdelijk uitgebreid te worden.

8) Inwerkprogramma nieuwe Raad

In maart 2022 wordt een nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd. Voor het inwerkprogramma van de nieuwe Raad is een extra budget nodig.

9) Nota Kapitaalgoederen openbare ruimte / Visie Kwaliteit openbare ruimte

In het coalitieakkoord is vastgelegd dat we een discussie gaan voeren over de gewenste onderhoudskwaliteit in onze openbare ruimte. Daarnaast vereist de BBV dat gemeenten beschikken over recente beheerplannen en dat er inzicht is in achterstallig onderhoud en het beleid ten aanzien van vervangingsinvesteringen. Dit sluit aan bij een eerdere begrotingsbrief van de provincie en onderzoek van de Rekenkamercommissie over het beheer van de kapitaalgoederen. De verwachting is dat Losser in 2022 beschikt over beheer- en vervangingsplannen voor de meeste beheerdisciplines. Tegelijkertijd zal de Omgevingsvisie Losser een kaderstellende rol vervullen. Vanaf dat moment kan gestart worden met de actualisatie van de overkoepelende Nota Kapitaalgoederen Openbare ruimte, die ingaat op zowel de onderhoudskwaliteit als de inrichtingskwaliteit en daarmee een integrale visie op de kwaliteit van de openbare ruimte vormt. Ook de inzet die het Servicebedrijf kan leveren wordt hierbij betrokken. Met deze nota neemt de Raad strategische besluiten over de kwaliteit van de openbare ruimte, in relatie tot de strategische beleidsdoelen en ambities, zoals beoogd in het coalitieakkoord.

10) Opstellen Groenbeleidsvisie in samenhang met continuering Servicebedrijf

In het coalitieakkoord 2018-2022 is opgenomen dat, in relatie tot de discussie over de gewenste onderhoudskwaliteit in de openbare ruimte, ook wordt gekeken op welke wijze de

continuering van het Servicebedrijf kan plaatsvinden. Verreweg de meeste inzet van het Servicebedrijf is gericht op het dagelijks beheer van groenvoorzieningen. Om deze reden is het groenbeleid een belangrijk instrument om hieraan sturing te geven. Tegelijkertijd is Groen de nog ontbrekende onderligger om te komen tot een integrale visie over de kwaliteit van de openbare ruimte. Kortom; de groenbeleidsvisie is een essentiële bouwsteen in twee speerpunten uit het coalitieakkoord.

11) Onderzoek toekomstbestendigheid Afvalbrengpunt

In 2020 is een eerste verkennend onderzoek gedaan naar de toekomstbestendigheid van het Afvalbrengpunt. De resultaten zijn gepresenteerd aan de Raad en deze gaf aan dat het een basisvoorziening is voor de gemeente Losser en dat aanvullend onderzoek moet worden gedaan. In het aanvullend onderzoek zal worden onderzocht of en hoe en op de huidige locatie een toekomstbestendig Afvalbrengpunt kan worden gebouwd. Ook zal een hierbij behorende kostenraming worden opgesteld.

12) Formatie secretaris bezwarencommissie

Door de extra inzet op de handhaving komen meer bezwaren bij onze gemeente binnen. De afhandeling kost meer tijd en past niet meer binnen de huidige formatie.

13) Vormgeven datagedreven sturing

In de door het college vastgestelde nota Organisatie-ontwikkeling is aangegeven dat de gemeente Losser een door data gedreven organisatie wil zijn. Het doel van het project is, middels een leer-/ pilotomgeving, het duidelijk krijgen welke waarde data bedreven werken oplevert voor de Gemeente Losser. Deze waarde kan zowel monetair (lagere kosten) als niet monetair (betere klantbeleving) zijn. Dit wordt gedaan door te experimenteren en leren met data en de resultaten te kwantificeren. We leiden een groep mensen op om 'datagedreven' te werken en gaan gedurende deze opleiding aan de slag met vraagstukken van onze gemeente. Dit zorgt voor een directe koppeling tussen het geleerde en de praktijk. Gaandeweg leren we wat nuttig, zinvol en haalbaar is om zo tot een definitieve invulling te komen van datagedreven sturing. In het voorjaar van 2023 ligt er een voorstel voor een definitieve invulling van datagedreven sturing, op basis van de ervaringen in dit pilotproject. De kosten van de pilot datagedreven sturing zijn € 325.000. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Compensatie in te zetten interne uren:

Minimaal zes personen * 1/5 (een dagdeel in de week) x € 82.500 (loonkosten/ jaar) x twee jaar: afgerond € 200.000.

Projectkosten deelname Enschede:

1/5 dagdeel per week gedurende twee jaar: € 75.000.

Externe begeleiding/ deskundigheid inbreng/ opleiding & training, kosten: € 50.000.

Totale kosten: € 325.000.

14) Kapitaallasten

Zie paragraaf 6.2.

Noodzakelijk voor exploitatie – geen budget gekoppeld

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in toekomstige prioriteiten, waar op dit moment nog geen budget voor wordt gevraagd, omdat bijvoorbeeld de beleidsvoorbereiding of bestuurlijke besluitvorming nog niet is afgerond.

Investing in huisvesting en thuiswerkfaciliteiten

Zoals eerder al in het hoofdstuk onder effecten Corona beschreven, wordt onderzocht welke investeringen nodig zijn, doordat de organisatie van het werken bij de gemeente Losser blijvend zal veranderen. De noodzakelijke investeringen in de kantoorhuisvesting en thuiswerkfaciliteiten zijn nu nog niet te becijferen. Bij de Programmabegroting 2022 is hier mogelijk meer over bekend.

Uitvoeringsbudget dienstverlening

Naar verwachting wordt uiterlijk in het vierde kwartaal van 2021 de visie op dienstverlening vastgesteld. Op basis van deze visie zal in 2022 gewerkt worden aan een uitvoeringsplan dienstverlening. Op basis van dit plan dienen in 2022, 2023 en latere jaren, acties te worden ondernomen die bijdragen aan het ontwikkelen van een toekomstbestendige dienstverlening aan inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Op dit moment kan nog geen inschatting worden gemaakt van de omvang van de investering, dit zal naar verwachting begin 2022 in beeld kunnen worden gebracht. De kosten zullen dan worden betrokken bij de Voorjaarsnota 2022.

Invoering Wet Open Overheid

De Wet Open Overheid (WOO), is net als vele andere wet- en regelgeving, een gegeven. Dat betekent dat we geen keus hebben in het wel of niet implementeren daarvan. Voor de WOO hebben gemeenten acht jaar de tijd en het rijk heeft (beperkt) middelen beschikbaar gesteld. De WOO sluit aan bij de signalensessie van 'Goed Bestuur' en dan met name op het onderdeel transparantie en vergroten van vertrouwen. Op dit moment loopt een onderzoek om te bepalen wat de impact is voor gemeente Losser en welke (bestuurlijke) keuzes aanvullend moeten worden gemaakt inzake ambities voor openheid. Dit onderzoek is niet voor de Voorjaarsnota afgerond. Gezien de hiervoor genoemde feiten over implementatietraject en compensatie door het rijk, worden nu geen aanvullende middelen gevraagd.

6.2 Bedrijfsvoering-investeringen

Onder de tabel staat een toelichting op de investeringen.

Tabel 6.2 Overzicht prioriteiten investeringen Bedrijfsvoering

	Onderwerp	Start investering	Einde investering	Investeringsbedrag					Afschr
1a	Jaarlijkse inruil van tracties	2021	2021	€ 50.000					8
1b	Jaarlijkse inruil van tracties	2022	2022		€ 50.000				8
1c	Jaarlijkse inruil van tracties	2023	2023			€ 50.000			8
1d	Jaarlijkse inruil van tracties	2024	2024				€ 50.000		8
1e	Jaarlijkse inruil van tracties	2025						€ 275.000	8
2	Vervanging systeem leerlingenvervoer	2021	2022	€ 100.000					5

1) Jaarlijkse verkoop/ inruil van tracties (vijf jaarschijven)

Bij de jaarlijkse verkoop en/of inruil van tracties vloeien de opbrengsten momenteel (om boekhoudkundige redenen) terug naar de algemene middelen. Deze opbrengsten zijn echter nodig voor de aanschaf van nieuwe materialen voor het Servicebedrijf.

2) Vervanging systeem leerlingenvervoer, RMC, leerplicht

Het huidige computersysteem van het leerlingenvervoer, 'Leerplicht, RMC' wordt niet langer ondersteund door de leverancier en dient vervangen te worden. Ter voorbereiding hiervoor heeft een regionale samenwerking plaatsgevonden, waaruit één systeem is gekomen (Carel). Deze kosten zijn noodzakelijk om inzichtelijk te hebben welke inwoners, welke voorziening heeft.

7. Gehonoreerde prioriteiten

In dit hoofdstuk zijn de 'gehonoreerde prioriteiten' benoemd. In de hoofdstukken 5 en 6 zijn de prioriteiten genoemd die van belang zijn voor borging van het huidige niveau van dienstverlening en het voeren van een adequate bedrijfsvoering. Daarvoor is de prioriteit in feite al bepaald. In dit hoofdstuk zijn de door het college gememoreerde prioriteiten aangegeven. In de volgende paragraaf komen de exploitatiebudgetten aan de orde. In de paragraaf 7.2 de investeringen.

7.1 Prioriteiten exploitatie

In onderstaande tabel zijn de nieuwe prioriteiten aangegeven, die door het college zijn geprioriteerd. Onder de tabel staat een toelichting. Als een 'minteken' (-) voor een bedrag staat, betekent dit dat sprake is van een financieel nadelige ontwikkeling.

Tabel 7.1 Overzicht prioriteiten, onderdeel exploitatie

	Onderwerp	2021	2022	2023	2024	2025
1	Bestrijding Aziatische duizendknoop		-€ 40.000			
2	Verhogen biodiversiteit		-€ 35.000			
3	Werkbudget centrumplan Losser		-€ 35.000	-€ 40.000		
4	Uitvoeringsprogramma Vrijetijds Economie Noordoost Twente		-€ 7.500	-€ 10.000		
5	Vervanging uitingen Schatkamer van Twente	-€ 6.000				
6	Structureel samenwerkingsverband centrum Losser		-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000
7	Herziening subsidiebeleid		-€ 32.000	-€ 47.000	-€ 47.000	-€ 47.000
8	Onderzoek traverse N731, kern Losser		-€ 25.000			
9a	Aanvullende inzet jongeren	-€ 35.000				
9b	Aanvullende inzet jongeren	€ 35.000				
10	Mobiele trotters bij verkiezingen		-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000	-€ 5.000
11	Intensivering jongerenwerk Fundament		-€ 65.500	-€ 65.500	-€ 65.500	€ 0
12	Aanvullen reserve Sociaal Domein	-€ 644.000				
13a	Arbeidsdeskundige extra formatie re-integratie arbeidsgehandicapten	€ 0	-€ 35.000	-€ 52.500	€ 52.500	€ 52.500
13b	Administratieve ondersteuning re-integratie arbeidsgehandicapten	€ 0	-€ 22.000	-€ 33.000	-€ 33.000	-€ 33.000
13c	Consulent voor arbeidsgehandicapten	€ 0	-€ 28.000	-€ 42.000	-€ 42.000	-€ 42.000

14a	Loonkostensubsidies	-€ 50.000	-€ 100.000	-€ 150.000	-€ 200.000	-€ 250.000
14b	Loonkostensubsidies	€ 50.000	€ 100.000	€ 150.000	€ 200.000	€ 250.000
15	Kleine veiligheidsmaatregelen		€ -30.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
16	Mobiliteitsvisie		€ -60.000			
17	Uitbreiding Griffie		€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000
18	Bereikbaarheid Drielandsteen		€ -30.000			
19	Dynamische uitvoeringsagenda (duurzaamheid).		€ -150.000			
20	Achterstallige vervangingsopgave groen	€ -225.000				
21	Afschaffen Hondenbelasting		€ -100.000	€ -100.000	€ -100.000	€ -100.000
22a	Kapitaallasten	€ -	€ -	€ -45.167	€ -131.832	€ -424.289
22b	Kapitaallasten	€ -	€ -17.100	€ -16.995	€ -16.890	€ -19.135
Totaal		-€ 875.000	-€ 792.100	-€ 557.162	-€ 488.722	-€ 717.924

Toelichting op de prioriteiten, onderdeel exploitatie

1) Bestrijding Aziatische duizendknoop

In februari 2020 is het plan van aanpak 'Beheersing Eikenprocessierups en andere invasieve exoten' vastgesteld door het college. Daarbij is ook de snel opkomende Aziatische Duizendknoop in ogenschouw genomen. Eind 2021 zal een evaluatie plaatsvinden. Aan de hand van deze evaluatie wordt een nieuw plan opgezet voor de bestrijding van de Aziatische duizendknoop.

2) Verhogen biodiversiteit ter bestrijding eikenprocessierups

In het voorjaar van 2020 is het Plan van Aanpak voor de bestrijding van o.a. de Eikenprocessierups (EPR) in de Raad besproken. Daarbij is gekozen voor scenario 1; herstel van natuurlijk evenwicht. Het verbeteren van de biodiversiteit in het algemeen is een verhaal van de lange adem. Daar wordt via verschillende sporen op ingezet (bijvoorbeeld via het Groenbeleidsplan, het Groenvervangingsplan en via o.a. het spoor van Natuur voor Elkaar/Twente bloeit 2.0). Voor de korte termijn is in het Plan van Aanpak bestrijding EPR voorzien in het realiseren van biodiversiteit rondom Eikenbomen. Hiervoor zijn budgetten beschikbaar. De ervaringen zijn zodanig dat incidenteel budget nodig is voor aanvullende maatregelen.

3) Werkbudget centrumplan Losser

Op 9 juli 2019 heeft de Raad via een amendement besloten € 75.000 beschikbaar te stellen voor een breed werkbudget, om uitvoering te kunnen geven aan de visie Parapluplan centrum Losser. De afgelopen jaren is gebleken dat een dergelijk algemeen werkbudget dringend gewenst is om 'in te kunnen spelen' op allerlei onderwerpen en actualiteiten die zich aandienen. Zo is het beschikbaar gestelde bedrag bijvoorbeeld ingezet als cofinanciering voor het Centrumarrangement Losser (subsidie van € 110.000 voor de samenwerking tussen Provincie, CML en gemeente), waarmee met name de centrumondernemers zijn gefaciliteerd. Inmiddels is het bedrag volledig besteed en dient de doorontwikkeling van het centrum, in samenhang met Pitstop-project D, zich aan. Hiervoor is een breed inzetbaar werkbudget dringend gewenst.

4) Uitvoeringsprogramma Vrijtijdseconomie Noordoost Twente

Op het gebied van de vrijetijdseconomie willen de bestuurders in Noordoost-Twente meer samenwerken. We gaan aan de slag met visievorming en een uitvoeringsprogramma waarbij de brede sector wordt betrokken. Hiervoor vragen we de ondersteuning van een kwartiermaker (2022). Het budget in 2023 is bedoeld voor de start van het uitvoeringsprogramma.

5) Vervanging uitingen Schatkamer van Twente

Het logo van de Schatkamer van Twente is eind 2019 gewijzigd. De uitingen in de openbare ruimte moeten nog aangepast worden.

6) Structureel samenwerkingsverband centrum Losser

Vanuit de beleidslijn Vitale dorpskernen en de in december 2017 vastgestelde visie Parapluplan centrum Losser, wordt gewerkt aan het toekomstbestendig maken en houden van het centrum van Losser. De forse gemeentelijke investeringen van de afgelopen jaren en de Bedrijveninvesteringszone (BIZ) dragen bij aan deze beleidsdoelstelling. Daarnaast is vanuit de goed lopende samenwerking in het centrum geconcludeerd dat er sterke behoefte is aan een structureel samenwerkingsverband tussen centrumondernemers (mits er voldoende draagvlak is voor een nieuwe BIZ), gemeente en andere investeerders in het centrum (met name vastgoedeigenaren), om de kwaliteit en levendigheid in het centrum van Losser te borgen. Een structurele inbreng vanuit de gemeente is hiervoor meer dan wenselijk. Hiermee worden autonome gemeentelijke taken verbonden met de maatschappelijke ambities en zijn we samen met de partners in het centrum beter in staat de gedane investeringen te borgen en te anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Met de uitwerking van deze structurele samenwerkingsvorm wordt mede invulling gegeven aan de raadsbrede motie van 30 juni 2020 over een vorm van centrummanagement.

7) Herziening subsidiebeleid

Het college wil een open en inzichtelijk systeem van subsidiëring realiseren. In verband hiermee is de notitie Herziening Subsidiebeleid 2021 opgesteld, waarin wordt voorgesteld het huidige subsidiebeleid in grote lijnen te handhaven en op enkele punten te wijzigen. De raad is in overweging gegeven op welke wijze de consequenties van het voorgestelde subsidiebeleid financieel vertaald dienen te worden: een herverdeling binnen het huidige middelenkader of verruiming van de middelen te betrekken bij de integrale afweging in de

Voorjaarsnota 2021 of een combinatie van voorgaande. De Raad heeft besloten om het benodigde extra budget mee te nemen in de integrale afweging in de Voorjaarsnota. Bij de behandeling van de Notitie Subsidiebeleid 2021 is bij amendement besloten voor jeugdleden van alle verenigingen een bedrag van € 10 per jeugdlid toe te kennen. De extra kosten hiervan worden geraamd op € 5.000 per jaar. Dit bedrag is meegenomen in deze gehonoreerde prioriteit.

8) Onderzoek traverse N731, kern Losser

De N731 is in eigendom en beheer bij de provincie Overijssel. De traverse N731 (het deel dat is gelegen binnen de bebouwde kom in het zuidelijk deel van de kern Losser, ter plaatse van bedrijventerrein De Pol) is echter nauw verweven met de gemeentelijke openbare ruimte in het aanpalende gebied en maakt direct deel uit van de leefomgeving van onze inwoners.

Gemeente en provincie zijn het er samen over eens dat het wenselijk is om te onderzoeken of de N731 overgedragen zou moeten worden aan de gemeente. Dit vanwege afwijkende beheerfilosofieën (de provinciale wegbeheerder is vooral gericht op verbindingen tussen woonkernen, terwijl de gemeente meer gericht is op integrale benadering van de woon- en leefomgeving van haar inwoners). Onderhavige overweging speelt al langer, mede naar aanleiding van de herinrichting van de Gronausestraat en het feit dat de provinciale rotonde afwijkend is ingericht t.o.v. de andere rotondes in Losser (hetgeen tot verwarring leidt bij de weggebruiker). Recente gesprekken over de realisatie van een verkeersveilige fietsoversteek tussen het te realiseren verlengde LAGA-pad en de Smalmaatstraat, leiden tot een hernieuwde vraag tot dit onderzoek. Het onderzoek is breed van aard en richt zich op de kwaliteit en inrichting van de leef- en werkomgeving, de technische kwaliteit van de verhardingsconstructie en de verkeerskundige inrichting.

9) Aanvullende inzet ten behoeve van jongeren

In verband met de lopende en aanstaande initiatieven is het wenselijk nu extra inzet te plegen op preventieve maatregelen, specifiek gericht op de doelgroep jongeren. Door de Corona-maatregelen heeft deze doelgroep het momenteel extra moeilijk en de inschatting is dat door deze inzet 'erger' wordt voorkomen. Met name in de kern Overdinkel is uitbreiding van het huidige ondersteuningsaanbod – aanvullend op de inzet van Fundament – van meerwaarde. De effecten van de huidige (maatschappelijke) context, onder andere op het snijvlak van zorg en veiligheid, zijn daar concreet zichtbaar. Dekking is aanwezig in beschikbaar Coronabudget.

10) Mobiele trotters (verkiezingsborden) bij gemeenteraadsverkiezingen

Bij de Tweede Kamerverkiezingen is gebruik gemaakt van mobiele verkiezingsborden (trotters) in plaats van de houten verkiezingsborden. We willen deze mobiele verkiezingsborden ook inzetten bij de gemeenteraadsverkiezingen. Het werken met mobiele verkiezingsborden geeft de volgende voordelen:

- Bespaart politieke partijen veel werk en geld.
- Kunnen op elke plek worden geplaatst en zijn tweezijdig.
- Trotters zijn duurzaam.
- De ambtelijke organisatie kan zelf ook informatie plaatsen op de borden waar wenselijk.

11) Intensivering jongerenwerk Fundament

Jongerenwerkers leveren een bijdrage aan het realiseren van de transformatiedoelen in het sociaal domein door de eigen kracht van de Losserse jongeren te versterken via sociale talentontwikkeling en preventieve activiteiten. Ook werken zij aan veilige en leefbare dorpskernen waar letterlijk en figuurlijk ruimte is voor jongeren. Zij leggen contact met de jongeren op straat en nemen de informatie mee terug om vroegtijdig erop in te spelen. In deze onzekere tijd zijn jongerenwerkers van cruciaal belang om het welzijn van jongeren te stimuleren. Eind 2023 wordt deze intensivering geëvalueerd, waarna een besluit wordt genomen over het al dan niet definitief maken ervan.

12) Aanvullen reserve Sociaal Domein

Voor het uitvoeren van pilots binnen de domeinen Participatie, Jeugd en Wmo is in het verleden een reserve gevormd. Er resteert nog een klein bedrag voor pilots die in 2021 worden uitgevoerd. Om de pilots ook in de op 2021 volgende jaren te kunnen continueren en te starten met onder andere de thema's eenzaamheid, respijtzorg, toegankelijkheid, uitvoeringskosten gebiedsagenda Overdinkel en het onderzoek naar dagbesteding is slagkracht en daarmee ook budget nodig. We denken daarmee de komende jaren verder te kunnen. De pilots die tot nu toe zijn uitgevoerd zijn niet allemaal succesvol, maar hebben er wel mede voor gezorgd dat we voor wat betreft de financiën binnen het sociaal domein inmiddels in control zijn. Door verder te gaan met uitvoering van pilots hopen we de kosten binnen het sociaal domein ook met oog op de vergrijzing, de stijgende jeugdkosten en naweeën van de coronapandemie in de grip te kunnen houden. We kunnen het bedrag van € 644.000 dekken uit de extra beschikbaar gestelde middelen voor de jeugdzorg. Dit bedrag is al in het Middelenkader verwerkt.

13) Arbeidsdeskundige extra formatie voor re-integratie arbeidsgehandicapten

Deze gehonoreerde prioriteit dient in relatie te worden gezien met de volgende gehonoreerde prioriteiten: 'Administratieve ondersteuning extra formatie ondersteuning arbeidsdeskundige' en 'Extra formatie integraal consulent/trajectbegeleider voor arbeidsgehandicapten'. Daarnaast ook met de lagere raming van € 100.000 op het onderdeel 'Lasten BUIG uitkeringen' (paragraaf 5.1).

We verwachten dat de doelgroep (jonge) arbeidsbeperkten de komende jaren toeneemt. Door deze doelgroep vanaf het eerste moment van instroom te begeleiden voorkomen we dat:

- Deze jongeren instromen in een bijstandsuitkering, waardoor de lasten toenemen op het BUIG budget;
- Een succesvolle kans op arbeidsbemiddeling en het verwerven van het wettelijk minimumloon afneemt;
- Problemen ontstaan op andere leefgebieden (schuldenproblematiek en/of problemen ten aanzien van een zinvolle dagbesteding), waardoor de kosten voor o.a. schuldbemiddeling en zorgkosten (begeleiding vanuit de Wmo) toenemen.

Door formatie toe te voegen ten behoeve van een arbeidsdeskundige, een trajectbegeleider en administratieve ondersteuning is het mogelijk het BUIG budget structureel af te ramen met een bedrag van € 100.00,00. Mede doordat we door deze inzet duurzame uitstroom realiseren door het bieden van goede, structurele begeleiding. Daartegenover staat een verwachte toename in 2024 en 2025 van ongeveer € 230.000,00 per jaar op het BUIG budget, als we de intensiteit van de begeleiding van deze doelgroep afschalen. Deze lasten zouden we dan slechts ten dele vergoed krijgen vanuit het rijk.

Het uitvoeren van loonwaardemetingen door de arbeidsdeskundige binnen de gemeente Losser levert een structureel voordeel op ten opzichte van externe inkoop bij het UWV. Aangezien de doelgroep de komende jaren toeneemt, zijn we hiertoe wel genooddaakt – indien de loonwaardemeting ingekocht moet worden - met als gevolg dat we extra kosten hiervoor moeten maken (de schatting is dat dit in de laatste jaarschijven een bedrag van ongeveer € 40.000 op jaarbasis betreft).

Op termijn weegt het toevoegen van formatie op tegen de toenemende lasten op uitkeringen, zorgkosten en inkoop van loonwaardemetingen. Desondanks zien we een autonome stijging van de doelgroep waardoor de formatie navenant mee zou moeten groeien met als gevolg dat de structurele formatieve lasten een continue stijgende lijn vertonen. Deze trend zouden we graag stuiten. In 2022 starten we met een business case om nader te onderzoeken hoe het kostenpatroon zich (verder) ontwikkelt en welke interventies (anders dan het mee laten groeien van de formatie) helpend zijn om deze trend te doorbreken, zonder het niveau van dienstverlening aan deze doelgroep af te schalen. Divosa en de VNG voeren momenteel een lobby richting het rijk om extra middelen te verwerven voor de begeleiding van deze groep.

Als de resultaten hiervan in 2022 bekend zijn, betrekken we deze bij de business case. De uitkomsten van de business case betrekken we bij de Voorjaarsnota 2023. Dit maakt dat we de lasten voor de aanvullende formatie in de jaarschijven 2024 en 2025 op hetzelfde peil ramen als de jaarschijven daaraan voorafgaand.

Administratieve ondersteuning extra formatie ondersteuning arbeidsdeskundige voor re-integratie arbeidsgehandicapten

Verwezen wordt naar de toelichting op de gehonoreerde prioriteit 'Arbidsdeskundige extra formatie voor re-integratie arbeidsgehandicapten'.

Extra formatie integraal consulent/trajectbegeleider voor arbeidsgehandicapten

Verwezen wordt naar de toelichting op de gehonoreerde prioriteit 'Arbidsdeskundige extra formatie voor re-integratie arbeidsgehandicapten'.

14) Loonkostensubsidies

Het aantal personen dat met een loonkostensubsidie wordt geplaatst, neemt ieder jaar toe met ongeveer 15 per jaar. Tegenover de directe kosten die verband houden met de loonkostensubsidies, staan naar verwachting even grote baten. Het rijk heeft aangegeven dat deze kosten worden vergoed.

15) Kleine veiligheidsmaatregelen

Op het taakveld Mobiliteit (Verkeer en vervoer) is geen budget beschikbaar voor het uitvoeren van (kleinschalige) verkeerstechnische maatregelen. In het verleden waren deze middelen er wel om snel en adequaat kleine aanpassingen te kunnen doen aan wegvakken of kruisingen, wanneer de (verkeers)situatie daarom vroeg. Het gaat dan om het treffen van fysieke maatregelen, waarmee uitvoering wordt gegeven aan een specifiek verkeersbesluit. In de huidige situatie worden dergelijke maatregelen enkel doorgevoerd wanneer projecten of onderhoudsmaatregelen in de openbare ruimte worden uitgevoerd en gewenste/vereiste herinrichtingen plaatsvinden. Om ook op wegvakken waar geen sprake is van (technische) noodzaak tot maatregelen, dan wel herinrichting, vanuit andere disciplines (riolering, technisch wegbeheer, groen, etc.) toch duurzaam veilige maatregelen te kunnen nemen, is een klein jaarlijks uitvoeringsbudget vereist.

16) Mobiliteitsvisie

Mobiliteit (Verkeer, vervoer, parkeren, etc.) is een belangrijke wettelijk vastgelegde gemeentelijke taak. Het ontbreekt tot op heden aan vastgesteld beleid op dit taakveld. Er is dringend behoefte aan een Visie met een uitvoeringsprogramma. Met de Mobiliteitsvisie wordt onder andere invulling gegeven aan: 1) de beleidskaders uit de nog vast te stellen Omgevingsvisie, Toekomstvisie Losser 2025 ("verbindingen"), Duurzaamheidsvisie 2040, Verkeersveiligheid (sociaal en fysiek), Categorisering van het wegennet, integreren van doelgroepen (zoals leerlingenvervoer), Input bij Ruimtelijke ontwikkelingen, Masterplan Fiets en nieuwe ontwikkelingen die zich nog gaan voordoen.

Het uitvoeringsprogramma hangt nauw samen met het uitvoeringsprogramma van de Duurzaamheidsvisie, het MIP e.d. Daarnaast worden de autonome activiteiten hierin vastgelegd, waaronder de inrichting van 30 km/uur zones waar geen samenhang met onderhoudsmaatregelen of andere ontwikkelingen speelt.

17) Uitbreiding formatie Griffie

De huidige ondersteuning van de gemeenteraad wordt als krap ervaren. Er is behoefte aan meer strategische ondersteuning. Voorstel is om de formatie uit te breiden met een raadsadviseur van 0,8 fte.

18) Doorontwikkeling bereikbaarheid Drielandsteen

De Drielandsteen wordt ontsloten voor fietsers en wandelaars. Er is geen ruimte voor bereikbaarheid met de elektrokar. Dit kan mogelijk gemaakt worden door (eventuele aankoop) en ontwikkeling van het aangrenzende perceel van de provincie. Het idee is

opgevat om hier ook een (toekomstig grensoverschrijdend) cultureel informatieve plek in te richten

19) Duurzaamheid

In het advies van de Raad voor het Openbaar Bestuur 'Van Parijs naar praktijk', zijn de bekostiging en besturing van de decentrale uitvoering van het klimaatakkoord weergegeven. Zwaartepunt van de uitvoering van het Klimaatakkoord door decentrale overheden ligt bij de gemeenten. Berekend is dat vanaf 2022 de jaarlijkse extra kosten voor decentrale uitvoering voor gemeenten ongeveer € 600 miljoen zijn. Voor Losser betekent dit € 800.000 per jaar. Wij mogen/moeten ervan uitgaan dat het rijk hiervoor middelen beschikbaar gaat stellen. Echter, in verband met de kabinetsformatie is hierop nog geen zicht. In 2021 is al begonnen met het investeren in schaars beschikbaar personele capaciteit en is gestart met de uitvoering van de taken die bij de gemeente zijn neergelegd. Om deze schaarse capaciteit ook op langere termijn beschikbaar te houden, is voor het jaar 2022 een bedrag van € 150.000 en voor het jaar 2023 een bedrag van € 500.000 nodig. De middelen zijn onder andere nodig voor Wijkgerichte aanpak; Windparken; Zonneweides; Biogas/groengas en gemeente brede communicatie en participatie. Voor 2022 is het noodzakelijk om deze middelen nu beschikbaar te stellen, om het risico van vertrek van medewerkers te voorkomen. Vanaf 2023 is het noodzakelijk en mag de verwachting zijn, dat het Rijk de gemeente hiervoor van voldoende aanvullende middelen voorziet.

20) Invulling achterstallige vervangingsopgave groenvoorzieningen

De Raad is met de raadsinformatiebrief van 23 juli 2020 geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van Groenbeleid en -beheer binnen onze gemeente. Dit in relatie tot de vermelde speerpunten in het coalitieakkoord. In het betreffende is melding gemaakt van de opgelopen achterstand in de vervanging van groenvoorzieningen (einde levensduur). Op basis van een uitgebreide inventarisatie is hiervoor een éénmalig vervangingsplan opgesteld, dat gefaseerd uitgevoerd kan worden. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan beleidsdocumenten op basis waarvan de Raad over het groenbeleid en -beheer kan besluiten. In dit verband wordt ook aandacht geschonken aan de structurele vervangingsopgave. Voorgesteld wordt om in 2021 een reserve te vormen van € 225.000 (reserve 'vervangingsopgave groen'). Deze omvang is toereikend om in de komende jaren (2022, 2023 en 2024) de kosten van deze achterstallige vervangingsopgave financieel te kunnen dekken. Na afronding hiervan wordt de reserve opgeheven.

21) Afschaffen Hondenbelasting

De Raad heeft met een motie verzocht om afschaffing van de Hondenbelasting. Hiermee wordt gehoor aan deze wens gegeven. Per saldo (opbrengst verminderd met de kosten) leidt dit tot een lagere opbrengst van ongeveer € 100.000.

22) Kapitaallasten

Zie paragraaf 7.2

Prioriteiten waar (nog) geen budget voor wordt gevraagd

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in toekomstige prioriteiten, waar op dit moment (nog) geen budget voor wordt gevraagd, omdat bijvoorbeeld de beleidsvoorbereiding of de bestuurlijke besluitvorming nog niet is afgerond. Onderstaande heeft dan ook een informatieve functie.

Beheer statisch archief

In 2021 loopt het project om de statische (historische) archieven terug te plaatsen in het Lossers Hoes, in een archiefbewaarplaats die aan de geldende eisen voldoet. Daarnaast wordt een deel van deze archieven, om redenen van beheer en toegankelijkheid, gedigitaliseerd. Na terugplaatsing moeten beheer en zorg voor deze archieven in 2022 worden opgepakt volgens het beleid en de ambitie hierop van de gemeente Losser. Dit beleid willen we in de loop van 2021 beschrijven en vaststellen, als onderdeel van het

bovengenoemde project. Hierbij willen we ook rekeninghouden met de wensen van de Historische Kring Losser en de Dree Marken.

De uitvoering van de zorg van de archieven is via het Dienstverleningshandvest Centrumregeling ambtelijke samenwerking Enschede-Losser ondergebracht bij de desbetreffende organisatieonderdelen van de gemeente Enschede. Het beheer van een archief is het werkterrein van specialisten en vraagt om specialistische kennis. Zeker in een tijdperk waarbij de privacy en de openbaarheid van stukken van groot belang zijn.

De kosten van het openstellen en het beheer waaronder de uitvoering van het bezoekersreglement, de toepassing van mogelijke openbaarheidsbeperkende maatregelen, de uitlening en inname en het toezicht houden bij de terinzagelegging van archiefbescheiden moeten nog verder inzichtelijk gemaakt worden. In de dienstverleningsovereenkomst met Enschede is niet in een bijdrage hiervoor voorzien. De kosten hiervoor zijn afhankelijk van het te formuleren beleid en ambitie van de gemeente Losser, maar zullen ten minste 0,2 fte qua omvang zijn.

Geriatrisch Expertisecentrum Oldenzaal

We doen in NOT verband onderzoek naar een samenwerkingsverband Geriatrisch Expertisecentrum Oldenzaal. De samenwerkingspartijen willen hiervoor een beroep doen op de Subsidieregeling Ondersteuning Wijkverpleging. Eventuele kosten, die nu nog niet zijn te becijferen, zullen opgenomen worden in de begroting.

7.2 Gehonoreerde Investeringsen

Onder de tabel (volgende pagina) staat een toelichting op de investeringen.

Tabel 7.2 Gehonoreerde investeringen

Onderwerp		Startjaar	Gereed in	2021	2022	2023	2024	2025	Afschrijving
1	Herinrichting kruising Scholtinkstraat - Ravenhorsterweg	2021	2022	€ 300.000					20
2	Ontsluiten en opwaarderen Kloostertuin	2022	2023		€ 80.000				15
3	Duurzame mobiliteit, laadpalen infrastructuur	2021	2022	€ 15.000					25
4a	Herinrichting openbare ruimte De Brink	2022	2022		€ 100.000				20
4b	Herinrichting openbare ruimte De Brink	2023	2024				€ 100.000		20
4c	Herinrichting openbare ruimte De Brink	2024	2025 en verder					€ 300.000	20
4d	Herinrichting openbare ruimte De Brink	2025	2025 en verder					€ 100.000	20
5a	Herinrichting openbare ruimte Aloysiuslocatie	2022	2023		€ 100.000				20
5b	Herinrichting openbare ruimte Aloysiuslocatie	2023	2024			€ 100.000			20
6a	Herinrichting Raadhuisplein	2022	2022		€ 100.000				20
6b	Herinrichting Raadhuisplein	2023	2024			€ 500.000			20
6c	Herinrichting Raadhuisplein	2024	2025 en verder					€ 700.000	20
7a	Herinrichting openbare ruimte Martinusplein	2022	2023			€ 100.000			20

7b	Herinrichting openbare ruimte Martinusplein	2023	2024			€ 200.000			20
7c	Herinrichting openbare ruimte Martinusplein	2024	2025 en verder					€ 800.000	20
8a	Herinrichting openbare ruimte St. Maartenstraat e.o.	2022	2023		€ 100.000				20
8b	Herinrichting openbare ruimte St. Maartenstraat e.o.	2023	2024			€ 250.000			20
9a	Centrumplein De Lutte	2022	2023		€ 300.000				20
9b	Centrumplein De Lutte	2023	2024			€ 3.000.000			20
9c	Centrumplein De Lutte	2024	2025 en verder				€ 200.000		20
10a	Kwaliteitsimpuls Glane / Glane aan de Dinkel	2022	2022		€ 150.000				20
10b	Kwaliteitsimpuls Glane / Glane aan de Dinkel	2023	2023			€ 400.000			20
10c	Kwaliteitsimpuls Glane / Glane aan de Dinkel	2024	2024				€ 400.000		20
10d	Kwaliteitsimpuls Glane / Glane aan de Dinkel	2025	2025 en verder					€ 400.000	20
11a	Kwaliteitsimpuls Beuningen	2022	2022		€ 400.000				20
11b	Kwaliteitsimpuls Beuningen	2023	2023			€ 400.000			20
11c	Kwaliteitsimpuls Beuningen	2024	2024				€ 400.000		20
11d	Kwaliteitsimpuls Beuningen	2025	2025 en verder					€ 400.000	20
12a	Verkeerskundige herinrichting Enschedesestraat	2023	2024			€ 200.000			20

12b	Verkeerskundige herinrichting Enschedesestraat	2024	2025 en verder				€ 100.000		20
12c	Verkeerskundige herinrichting Enschedesestraat	2025	2025 en verder					€ 250.000	20
13a	Vervangingsbudget groenvoorzieningen	2024	2024				€ 50.000		25
13b	Vervangingsbudget groenvoorzieningen	2025	2025 en verder					€ 50.000	25
14	Luie trap wedstrijdabad	2022			€ 16.000				10
15	Meubilair en aankleding horecaruimte	2023				€ 12.000			10

1) Herinrichting kruising Scholtinkstraat - Ravenhorsterweg

Betreft de meerkosten van de infrastructurele (bovengrondse) herinrichting van de kruising Scholtinkstr./Ravenhorsterweg e.o. in gecombineerde uitvoering met rioleringswerkzaamheden (waarvan de kosten al zijn gedekt). Omvat de herinrichting tot een verkeersveilige kruising, in combinatie met de realisatie van de entree van het plan "Wonen aan het Dinkeldal" en de realisatie van de verbinding centrum Losser-Dinkeldal (doelstelling Parapluplan centrum Losser en Losser aan de Dinkel). Tegelijkertijd wordt hiermee uitvoering gegeven aan de overeenkomst met de ontwikkelaar van het plan Keizershofje (aanpassing bestaande openbare ruimte) en zodoende het realiseren van een klimaatadaptatiemaatregel waarvoor een bijdrage is toegezegd in het kader van de landelijke Impulsgelden DPRA 2021. De fysieke ruimte voor de herinrichting is gecreëerd door middel van de aan- en verkoop van perceel Scholtinkstraat 43. In de raadsinformatiebrief van 6 juli 2020 is een toelichting gegeven op zowel de aankoop van dit perceel als de beoogde herinrichting van deze kruising, inclusief de verbinding met het Dinkeldal en de entree van het plan Wonen aan het Dinkeldal.

2) Ontsluiten en opwaarderen Kloostertuin

Vanuit de integrale visie "Parapluplan centrum Losser" (raadsbesluit december 2017) wordt aan de hand van zeven thema's gewerkt aan het toekomstbestendig maken en houden van het centrum van Losser. Onder thema 3; 'Groen en Lommerrijk' wordt als kernkwaliteit van het centrum ingegaan op de groene plekken, met als ambitie om deze beter te ontsluiten. Eén van deze groene plekken is de Kloostertuin. Door recente ontwikkelingen rondom het Keizershofje en de herinrichting van de omliggende openbare ruimte, ontstaat de kans de Kloostertuin beter te ontsluiten en onderdeel te laten uitmaken van de verbinding tussen centrum en Dinkedal (visie Losser aan de Dinkel). Hiermee draagt ook dit fraaie stukje Losser bij aan de overkoepelende doelstelling 'toekomstbestendig centrum'. De investering betreft het realiseren van een poortconstructie als 'entree' in de Kloostertuin en het opwaarderen van de bestaande wandelpaden in combinatie met reguliere vervanging van groenvoorzieningen. Met deze opwaardering tot 'stepping stone' is de herinrichting van de gehele zuidoostzijde van het centrumgebied afgerond en kan de kloostertuin ook onderdeel uit gaan maken van het parelsnoer van cultureel erfgoed (dat ontwikkeld wordt vanuit "Beken en Bleken van Losser").

3) Duurzame mobiliteit laadpalen infrastructuur

Er is vanuit het nationale klimaatakkoord een opdracht om in Nederland een dekkend laadpalen-netwerk te creëren om ontwikkeling van duurzame mobiliteit (en 'electric vehicles' rijders) niet in de weg te staan. Momenteel werkt de gemeente met een concessiehouder die palen plaatst in de gemeente waar het rendabel is. Wij zouden echter ook palen willen plaatsen op plekken in de gemeente waar het minder rendabel is voor de concessiehouder, maar het wel wenselijk is om elektrische rijders te faciliteren (en bezoekers). Denk hierbij bijvoorbeeld aan kleine(re) dorpskernen.

4) Herinrichting openbare ruimte winkelcentrum De Brink

In het Parapluplan centrum Losser (Raadsbesluit december 2017) is een aantal ruimtelijke aandachtsgebieden benoemd. Op 20 oktober 2020 is hiervoor een nadere stedenbouwkundige visie (met financiële onderbouwing) aan de raad gepresenteerd. De Brink (waaronder het voormalige Postkantoor) is één van de vermelde aandachtsgebieden. Hierbij is aangegeven dat voor de herinrichting van de omliggende openbare ruimte (bij sectorale uitvoering) € 700.000 benodigd is (in het verleden is al € 100.000 beschikbaar gesteld). Daarnaast is nog circa € 100.000 benodigd voor het klimaatbestendig maken van dit gebied (hiervoor is eveneens dekking aanwezig). In de presentatie over het MIP op 22 oktober 2020 is dit toegelicht. Vervolgens heeft de raad in december 2020, in het kader van Pitstop, besloten de stedenbouwkundige visie voor deze gebieden verder te ontwikkelen. Onderhavige investering gaat uit van een sectorale uitvoering, maar het is sterk aan te bevelen de herinrichting van de openbare ruimte binnen en rondom de Brink en het voormalige postkantoor, deel uit te laten maken van de ontwerp-opgave van het centrum als geheel (passend binnen de kaders van het Parapluplan centrum Losser) en waar mogelijk de uitvoering in synergie te laten plaatsvinden (bijvoorbeeld de Raadhuistraat).

5) Herinrichting openbare ruimte Aloysiuslocatie

Onderdeel van het Parapluplan is De Aloysiuslocatie. Voor de herinrichting van de omliggende openbare ruimte (bij sectorale uitvoering) is € 200.000 nodig. De Raad heeft in december 2020, in het kader van Pitstop, besloten de stedenbouwkundige visie voor deze gebieden verder te ontwikkelen. Onderhavige investering gaat uit van een sectorale uitvoering, maar in de praktijk is het sterk aan te bevelen de herinrichting van de openbare ruimte rondom de Aloysiuslocatie (Raadhuistraat, Kerkstraat), deel uit te laten maken van de herinrichting van het gehele omliggende gebied rondom Aloysiuslocatie/Lossershoes (Raadhuistraat, Raadhuisplein, Kerkstraat). In de presentatie van het MIP op 22 oktober 2020 is dit toegelicht. Door deze werkwijze kan een goede ruimtelijke afstemming plaatsvinden tussen stedenbouwkundige opgaven en de inrichting van de openbare ruimte. Hierbij fungeert het project 'Beken&Bleken van Losser', dat is gebaseerd op de visie

Parapluplan centrum Losser en waarvoor vanuit de Erfgoeddeal een bijdrage is ontvangen, als een vliegwiel.

6) Herinrichting Raadhuisplein

De ambitie voor het centrum van Losser is het realiseren van een aantrekkelijk en toekomstbestendig centrum door een ruimtelijk samenhangende ontwikkeling. Dit is vastgelegd in het Ambitiedocument centrum Losser (Raadsbesluit voorjaar 2016) en het Parapluplan Centrum Losser (Raadsbesluit december 2017). Gastvrijheid is één van de pijlers uit beide beleidsdocumenten. Hierbij is vastgelegd dat het Raadhuisplein een belangrijke rol speelt als ontvangstruimte waar jong en oud graag vertoeven. Het voormalige gemeentehuis is inmiddels omgebouwd tot Kulturhus 't Lossers Hoes (de 'gastvrijheid' zit al in de naam besloten). Plein en Kulturhus vormen samen het hart van Losser. Het huidige Raadhuisplein is nog ingericht als parkeerterrein. In het raadsbesluit van 2016, bij de vaststelling van het Ambitiedocument, is al besloten een deel van de parkeercapaciteit op het Raadhuisplein aan te wenden voor het realiseren van meer verblijfskwaliteit (het zogenaamde verkeerskundig groeimodel). Reden om op relatief korte termijn in ieder geval met ontwerp en planvorming te starten is, naast aandringen vanuit inwoners en centrumondernemers, gelegen in bijdragen van derden. Zo is vanuit Beken&Bleken van Losser (waarvoor een bijdrage is ontvangen vanuit de Erfgoeddeal) voorzien in beekherstel in met name de Kerkstraat, doch dit raakt direct ook het Raadhuisplein. Daarnaast is er sprake van een mooi burgerinitiatief dat gestart is door Johma die een forse bijdrage beschikbaar heeft gesteld voor een educatief waterkunstwerk op het Raadhuisplein. De gemeente heeft dit bedrag verdrievoudigd, waarop de centrumondernemers (bij monde van CML) hebben aangegeven een vorm van sponsoractie voor dit initiatief te willen opzetten. Al met al levert dit initiatief naar verwachting veel draagvlak voor de transitie van het Raadhuisplein als parkeerterrein naar een aangenaam verblijfsgebied dat samen met 't Lossers Hoes het hart van Losser vormt.

7) Herinrichting openbare ruimte Martinusplein

In het Parapluplan centrum Losser (Raadsbesluit december 2017) zijn een aantal ruimtelijke aandachtsgebieden benoemd. Op 20 oktober 2020 is hiervoor een nadere stedenbouwkundige visie (met financiële onderbouwing) aan de raad gepresenteerd. Het Martinusplein, met daarbij de stedenbouwkundige opgaven (onder andere de voormalige Plus-supermarkt), is één van de vermelde aandachtsgebieden. Hierbij is aangegeven dat voor de herinrichting van het Martinusplein een investering van ongeveer € 1.100.000 nodig is. In de presentatie over het MIP op 22 oktober 2020 is dit toegelicht. Vervolgens heeft de raad in december 2020, in het kader van Pitstop, besloten de stedenbouwkundige visie voor deze gebieden verder te ontwikkelen. De inrichting van de omliggende openbare ruimte is hiermee sterk verweven.

8) Herinrichting Sint Maartenstraat e.o.

In het Parapluplan centrum Losser is voorzien in een andere inrichting van onder andere de smalle winkelstraatjes in het "oude" gedeelte van het centrum. Het idee dat ondernemers, inwoners en gemeente zich gezamenlijk inzetten om de 'beleving' van de winkelstraat te verbeteren. In de Brinkstraat is daartoe een pilotproject gedraaid, genaamd: "aantrekkelijke vrije ruimte voor de winkelpui", als onderdeel van het uitvoeringsprogramma Parapluplan centrum Losser. Dit leidt tot een sterke wens bij ondernemers en inwoners van de Sint Maartenstraat om ook deze straat op een vergelijkbare wijze in te richten als de Brinkstraat.

9) Ontwikkeling/uitvoering centrumplein De Lutte

Op 7 maart 2017 heeft de Raad het visiedocument "Kwaliteitsimpuls De Lutte" vastgesteld als kaderstellend document voor ambitiebepaling en verdere uitwerking in deelprojecten binnen een op te richten uitvoeringsprogramma. Voor de nadere uitwerking en uitvoering van het uitvoeringsprogramma zijn middels het betreffende raadsbesluit en de P&C-cycli, kredieten beschikbaar gesteld. Fase I is uitgevoerd in de periode 2017 t/m mei 2020. In december 2020 heeft de Raad, in het kader van 'Pitstop', onder andere besloten een ontwerpvisie voor de ontwikkeling van een centrumplein in De Lutte te laten opstellen. In de projectkaart Ontwerpvisie centrumplein De Lutte_B3 is het volgende vermeld ten aanzien van de kosten

en kostendekking: "Uitvoeringskredieten zijn nagenoeg niet beschikbaar (afhankelijk van de scope van een mogelijke herinrichting van het centrumplein De Lutte, komt een inschatting van de investeringsopgave uit op een bedrag tussen € 3,5 en € 4,0 miljoen)". Vanuit het MIP is ongeveer € 500.000 aan autonome investeringen in de openbare ruimte in dit gebied voorzien. Daarmee resteert een benodigd krediet van € 3,0 tot € 3,5 miljoen.

10) Kwaliteitsimpuls Glane/Glane aan de Dinkel

Vanaf 2015 wordt, samen met inwoners van Glane en partners, gewerkt aan een visie Kwaliteitsimpuls Glane (ook wel Glane aan de Dinkel genoemd). Vertrekpunt hiervoor was het programma "Kies je Kans", naast directe aanleidingen rondom verkeersproblematiek, wateropgaven en de ontwikkelingen vanuit het waterschap rondom de Dinkel. Op 17 december 2019 is uw raad inhoudelijk (presentatie) geïnformeerd over deze visie en op 9 juni 2020 over het proces. Aansluitend (op 8 september 2020) heeft ons college de concept-visie vrijgegeven voor formele inspraak. Inmiddels is de reactienota gereed en kan de visie ter besluitvorming worden aangeboden. Ondertussen zijn onderdelen van de visie, in het kader van het raadsbesluit rondom 'Pitstop', in uitvoering genomen. Al met al zorgt dit voor een hoog verwachtingspatroon bij inwoners in Glane over de uitvoering van ander onderdelen uit de visie.

11) Kwaliteitsimpuls Beuningen

In november 2017 heeft de raad de motie "Herinrichting kern Beuningen" aangenomen. In 2018 en 2019 is gewerkt aan een aantal onderliggers (waaronder een Landschapsplan en het water- en klimaatplan). Deze zijn gereed en toepasbaar als onderligger voor een op te stellen visie. In december 2020 heeft de raad, in het kader van 'Pitstop', onder andere besloten een ontwerpvisie voor de Beuningerstraat, Broeninkskamp en P. Bolscherstraat op te laten stellen. In de projectkaart A3_Ontwerp- en participatieproces Beuningerstraat en Broeninkskamp is het volgende vermeld ten aanzien van de kosten en kostendekking: "Uitvoeringskredieten zijn nagenoeg niet beschikbaar (afhankelijk van de scope van een mogelijke herinrichting van de Beuningerstraat en Broeninkskamp, komt een inschatting van de investeringsopgave uit op een bedrag tussen € 2,5 en € 3,5 miljoen. Daarnaast is op projectkaart A2_P. Bolscherstraat vermeld dat voor de herinrichting van deze straat ruim € 0,5 miljoen nodig is. In de komende jaren komt vanuit autonome vervangingsinvesteringen circa € 1,3 miljoen beschikbaar voor Beuningen. Daarmee komt de investering in kwaliteitsverbetering op ongeveer € 2,2 miljoen.

12) Verkeerskundige herinrichting Enschedesestraat

Onderdelen:

- van komgrens tot Ds. Froenplein, icm groot asfaltonderhoud;
- van Ds. Froenplein tot P. Schaafsplein, icm groot asfaltonderhoud;
- van Ds. Froenplein tot P. Schaafsplein

Dit deel van de Enschedese straat voldoet qua inrichting niet aan de huidige verkeerstechnische inrichtingseisen. Omdat het groot asfalt onderhoud zich ook aandient, is het aan te bevelen hiermee de combinatie te zoeken teneinde 'werk met werk' te kunnen maken. Krediet voor groot asfaltonderhoud wordt via sturing met het MIP gereserveerd. De gevraagde middelen betreffen de meerkosten voor de verkeerskundige aanpassingen in gecombineerde uitvoering met het groot onderhoud.

13) Structureel vervangingsbudget groenvoorzieningen

Via de raadsinformatiebrief van 23 juli 2020 is de Raad geïnformeerd over de stand van zaken ten aanzien van Groenbeleid en -beheer, in relatie tot de vermelde speerpunten in het coalitieakkoord. In Mei 2021 zal het vervangingsplan in zowel het College als de Raad gepresenteerd worden. Na de inhaalslag die de komende drie jaar plaats zal vinden, is het van belang om de vervanging jaarlijks bij te houden. Het gevraagde structurele budget van € 50.000 is een inschatting. Het definitief noodzakelijke budget zal via een evaluatie worden vastgesteld.

14) Luie trap wedstrijdbad

Deze trap maakt met name voor oudere en/of mindervalide bezoekers een veilige en comfortabele in- en uitstap van het bad mogelijk.

15) Meubilair en aankleding horecaruimte

Zowel de klanten als het team Brilmansdennen beoordelen de uitstraling en inrichting als onvoldoende en niet eigentijds. Functioneel en esthetisch behoeft de horecaruimte en inventaris na 16 jaren gebruik, een aantal aanpassingen.

Investeringsen waar (nog) geen budget voor wordt gevraagd

In het vorige onderdeel van de Voorjaarsnota heeft het college aangegeven welke investeringen zijn gehonoreerd en welk krediet hiervoor nodig is. In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in mogelijke toekomstige investeringen, waar op dit moment nog geen krediet voor wordt gevraagd, omdat bijvoorbeeld de beleidsvoorbereiding of de bestuurlijke besluitvorming nog niet is afgerond. Wij vinden het belangrijk hier alvast over te informeren.

Aquathermie Zwembad Brilmansdennen

Momenteel wordt gewerkt aan een businesscase voor de toepassing van aquathermie voor de verwarming van zwembad Brilmansdennen. Daarbij wordt warmte gehaald uit het gezuiverde afvalwater van de rioolwaterzuivering ('effluent'), dat via een leiding wordt getransporteerd naar het zwembad. Dit levert een grote besparing op het gasverbruik op en draagt bij aan de energietransitie. De benodigde investering zal binnen 15 jaar budgetneutraal worden gedekt uit de jaarlijkse besparing op gas en een bijdrage van subsidie SDE++. Voor deze investering zal een afzonderlijk college- en raadsvoorstel volgen.

Zonnepanelen grote daken gemeentepanden

In het kader van 'gemeente zoekt dak' zijn in Noordoost Twente eigenaren van grote daken benaderd voor investering door de gemeente in zonnepanelen op hun daken. In Losser betreft dat één groot dak van het bedrijfsverzamelgebouw aan de Smitsbreeuweg. Daarnaast zijn de eigen daken van zwembad Brilmansdennen en de gemeentewerf ingebracht. Momenteel wordt gewerkt aan de businesscases van deze 3 grote daken, waarvoor de subsidie SDE+ reeds is toegekend. Er zijn nog vragen die beantwoord moeten worden voor wat betreft de financiële haalbaarheid bij benodigde constructieve aanpassingen. Uitgangspunt is dat de investering zichzelf binnen 15 jaar terugverdient en daarmee budgetneutraal kan worden gedekt uit de verkoop van elektriciteit en bijdrage van de subsidie SDE+. Voor deze investering zal een afzonderlijk college- en raadsvoorstel volgen.

Evenementenportalen

In het kader van Kwaliteitsimpuls De Lutte (pitstop B2 Dorpsranden) moest de evenemententoren bij Erve Boerrigter wijken en is afgesproken dat er een alternatief komt, dat beter past in de openbare ruimte. De keuze voor een al dan niet digitaal systeem staat nog niet vast.

Bijlage: Uitgangspunten Voorjaarsnota 2021

Algemeen:

Tegelijkertijd met de besluitvorming over de komende Voorjaarsnota 2021 - 2025 worden ook de financiële uitgangspunten voor de Programmabegroting 2022 bepaald. Deze zijn geformuleerd in dit document. Daar waar de uitgangspunten in Voorjaarsnota en begroting van elkaar afwijken, wordt dit expliciet vermeld.

Indien de einduitkomst van een berekening eindigt op 'twee cijfers achter de komma (honderdsten)' is in een eindtelling afgerond op 'een cijfer achter de komma (tienden)'.

Algemene kaders:

De kaders voor de inrichting en besluitvorming over de Voorjaarsnota en de Programmabegroting zijn opgenomen in de door de gemeenteraad vastgestelde verordeningen en financiële beleidsdocumenten van de gemeente Losser. Daarnaast is uitgegaan van de Gemeentewet, de Algemene wet bestuursrecht (Awb), het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV), de notities van de commissie BBV en de actuele begrotingsbrief van de provincie Overijssel.

Peildatum

Bij het opstellen van de Voorjaarsnota en de begroting wordt, afgezien van het gestelde onder het kopje 'Algemene uitkering', uitgegaan van de kennis en inzichten op 1 april 2021.

Algemene uitkering

De berekening van de uitkering uit het gemeentefonds in de *Voorjaarsnota 2021*, wordt gemaakt op basis van de Septembercirculaire 2021 van het gemeentefonds.

Programmabegroting 2022: deze berekeningen over het gemeentefonds vinden de basis in de meicirculaire 2022.

Taakmutaties worden toegerekend aan de aangegeven taakvelden. Er wordt gerekend met 'lopende prijzen'. Om die reden wordt aan de 'kostenkant' van het meerjarenperspectief ook rekening gehouden met de prijs- en loonontwikkeling.

Prijsindexering materiële budgetten

Op de interne materiële budgetten wordt een meerjarige prijsindexatie toegepast.

Voor de *Voorjaarsnota 2021* wordt daarbij uitgegaan van de cijfers uit de MEV 2021. De Septembercirculaire van het gemeentefonds 2020, die in de Losserse Voorjaarsnota 2021 wordt verwerkt, is ook op deze publicatie gebaseerd. Uit oogpunt van 'matching' is dit ook gewenst. Onder matching wordt in dit verband verstaan dat: zowel aan de uitgaven- als aan de inkomstenkant rekening wordt gehouden met dezelfde uitgangspunten.

Voor de *Programmabegroting 2022* zijn de cijfers uit het CEP 2021 leidend. Dit zijn dezelfde cijfers die ook gehanteerd worden bij de Meicirculaire 2021, te verwerken in de Losserse Programmabegroting 2022. Hier geldt derhalve hetzelfde matchingsvoordeel voor.

Gebruikelijk voor Losser is dat de indexering in de Programmabegroting 2021 wordt nagecalculeerd. De prijsindexatie voor de jaarschijf 2022 wordt op basis van deze nacalculatie herrekend. Voor de begroting 2021 heeft dit overigens geen consequenties.

Prijsindexering 2021 op basis van de MEV 2021:

Imoc-prijsontwikkeling

	2021
Begroting Losser 2021	1,7
MEV 2021	1,5
Correctie	0,2-

In het volgend overzicht zijn de effecten van de indexering per jaarschijf (niet cumulatief/opstapelend) weergegeven.

Prijsontwikkeling overheid, voor de jaarschijven 2021 - 2025 (niet cumulatief)

	2022	2023	2024	2025
Begroting Losser 2021 – 2024 (oud)	1,7 %	1,7 %	1,7 %	
Meerjarenperspectief Losser 2022 - 2025	1,3 % ²	1,5 %	1,5 %	1,5 %

CAO-ontwikkeling lonen

De geldende cao voor gemeentepersoneel loopt van 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. Het resultaat van de onderhandelingen is nog niet bekend. Om die reden wordt voor de loonontwikkeling in de jaren 2022 - 2025 ook uitgegaan van het MEV 2021.

Dit leidt tot de volgende loonindexering (meerjarig en niet cumulatief) per jaarschijf:

Loonontwikkeling overheid voor de jaarschijven 2021 - 2024 (niet cumulatief)

	2022	2023	2024	2025
Begroting Losser 2021 – 2024 (oud)	2,5 %	2,3 %	2,3 %	
Meerjarenperspectief Losser 2022 - 2025	1,3 %	1,5 %	1,5 %	1,8%

Technische verwerking van de indexering (loon en prijs)

De loon- en prijsontwikkeling in 2022 wordt voor de jaarschijven 2022 - 2025 over de taakvelden verdeeld. De correctie ten gevolge van de loon- en prijsontwikkeling voor de jaren 2023 - 2025 wordt voorshands op een stelpost 'geparkeerd'. Dit is conform de handelwijze in 2020. Voordelen hiervan zijn dat: de meerjarige indexaties 'herkenbaar' in de begroting naar voren komen. De onontkoombare nacalculaties ten gevolge van de werkelijke loon- en prijsontwikkelingen kunnen daarmee eenvoudiger en traceerbaar worden verrekend. Bijkomend voordeel is dat de saldi op de taakvelden niet onnodig worden gemuteerd.

Indexering sociaal domein

Voor de indexering van het sociaal domein is dezelfde systematiek toegepast als voor de overige beleidsterreinen. Reden hiervoor is dat de bekostiging van het sociaal domein (regulier) onderdeel uitmaakt van de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de praktijk kan zich de situatie voordoen dat de berekende indexering afwijkt van de kostenstijging die in werkelijkheid optreedt.

In de Losserse systematiek dient een dergelijke afwijking bij de rapportering over de begrotingsuitvoering in het lopende jaar (in de Voorjaarsnota) te worden gerapporteerd en te worden betrokken bij de discussie over het meerjarenperspectief.

Subsidies

Budgetsubsidies worden evenals vorig jaar geïndexeerd, waarbij de prijsontwikkeling binnen de overheid de maatstaf is. De overige subsidies worden net als vorig jaar niet geïndexeerd. Ook voor dit onderdeel wordt de in de Programmabegroting 2020 gehanteerde indexering voor de jaarschijf 2020, geactualiseerd aan de hand van het indexcijfer in de MEV 2021. Dit effect werkt meerjarig door.

Lokale heffingen

De heffingen waar geen directe kostenprijsberekening aan ten grondslag ligt (Onroerende zaak-, Honden-, Woonforensen-, Toeristenbelasting en Leges), worden gecorrigeerd voor inflatie. Op basis van een gewogen gemiddelde van 75 % prijs en 25 % loon, wordt de inflatiecorrectie berekend. Deze komt hiermee voor 2022 uit op afgerond 1,45 %. Voor wat

² Dit percentage is inclusief de verrekening van de nacalculatie over 2021. 1,3% = 1,5% prijsontwikkeling 2022 (imoc) - 0,2% nacalculatie 2021.

betreft de lokale heffingen vindt eveneens een actualisering van de indexering plaats aan de hand van de MEV 2021.

Het bovenstaande leidt tot de volgende indexering voor de lokale heffingen (meerjarig) per jaarschijf. Rekening is gehouden met de -0,2 % nacalculatie op de prijsindexatie in 2021, die in de jaarschijf 2022 doorwerkt. Dit komt neer op $-0,2\% \times 75\% = -0,15\%$. Voor het overige zijn de jaarschijven niet gecumuleerd.

Indexering lokale heffingen voor de jaarschijven 2022 - 2025

	2022	2023	2024	2025
Begroting Losser 2021 – 2024 (oud)	2,1 %	1,9 %	1,9 %	
Meerjarenperspectief Losser 2022 - 2025	1,3 % ³	1,5 %	1,5 %	1,6 %

In afwijking van dit schema, worden de tarieven van de Riool- en Reinigingsrechten op een zodanig niveau vastgesteld, dat in de begroting sprake is van 100 %-kostendekking.

Huuropbrengsten gemeentelijke eigendommen

Huuropbrengsten worden gecorrigeerd voor inflatie. Op basis van een gewogen gemiddelde van 75 % prijs (1,3 %) en 25% loon (1,3 %) wordt de inflatiecorrectie berekend. Ook op dit onderdeel vindt een nacalculatie van de indexering plaats aan de hand van het MEV 2021.

Toerekenen van rente aan lopende investeringen

Als de periode tussen 'start' en 'afronding' van een investeringsproject langer dan een kalenderjaar duurt, wordt de boekwaarde in het tweede jaar belast met de toerekening van de rekenrente over het geïnvesteerde bedrag. Dit is in overeenstemming met de Financiële verordening van de gemeente Losser.

Afschrijving en rente over investeringen

Afschrijvings- en rentelasten worden zoals gebruikelijk toegerekend in het jaar nadat een investering is gedaan/of het project is afgerond. Dit is in overeenstemming met de Financiële verordening.

Rente

Voor de rentetoerekening naar de grondexploitaties wordt uitgegaan van de 'Notitie rente 2017' van de Commissie BBV. De berekeningssystematiek is verplicht voorgeschreven.

Voor de *grondexploitatie* geldt dat de toegestane toe te rekenen rente moet worden gebaseerd op de daadwerkelijk te betalen rente over het vreemd vermogen. Kortweg wordt het volgende rentepercentage aan de grondexploitatie toegerekend: het gemiddelde (betaalde) rentepercentage van de leningenportefeuille (kort en lang) x de verhouding vreemd vermogen en totaal vermogen. Dit percentage wordt meerjarig gebruikt.

Voor de rentetoerekening aan de *taakvelden*: de totale rentelasten (kort en lang), verminderd met de aan de grondexploitatie en specifieke projecten toe te rekenen rente, worden omgeslagen over de taakvelden.

Overhead

De overheadtoerekening aan de programma's vindt, evenals voorgaande jaren, in overeenstemming met het BBV niet meer plaats. Aan investeringen, leges, de taakvelden Riolerings en Afval, grondexploitaties en projecten worden nog wel uren en overheadkosten toegerekend.

³ Dit percentage is inclusief de verrekening van de nacalculatie over 2021. $1,3\% = 1,45\%$ ontwikkeling lokale heffingen 2022 - $0,15\%$ nacalculatie 2021.